

Ével u. 14.

Budapest

UJ KELET

450
240
130
45
Ályrud-
is 2 lei

.....
Egy hónapra — 12 ck
Egy szám — 1 ck

SZERKESZTÖSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ES NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 62. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Ijár 19. — 1923. május 5. Szombat

A bizonytalanság napjai

— Külpolitikai figyelő —

Páris ideges. Mi mással volna magyarázható a fölöttébb komikus jelenség, hogy mikor még jóformán a német kormány maga sem tudta pontosan, mit fog tartalmazni végleges jóvátételi jegyzéke, a francia sajtó már jóelőre világga kürtölte, hogy a javaslat elfogadhatatlan lesz. A francia sajtónak ez az állásfoglalása kétségtelenül kormányutasításra történt és jellemző, hogy mikor nyilvánosságra került Németország ajánlata, hogy hajlandó harmincemilliárd aranymárkát fizetni, az első pillanatban teljes fejetlenség vett erőt a francia közvéleményen. A lapok az ajánlatot elfogadhatónak találták s csak másnap, mikor a kormánytól újra megkapták utasításait, köszörülték ki a esorbát és tovább fújták Poincaré harci riadóját, az engesztelhetlenség és hajlatlanság politikáját. Párisban ma a legfeszültebb várakozással néznek London felé és az érdeklődés homlokterében a nagy kérdés áll, milyen magatartást fog mutatni Anglia a német javaslattal szemben. London azonban zárkózott. Előbb meg akarja ismerni a szövetséges hatalmak felfogását és csak azután fogja kikristályosítani a maga álláspontját. Elővigyázatosságból azonban mindenesetre igyekezik megcáfolni a hírt, mintha a német jegyzék megszövegszésében bármi része is lenne.

Hacsak Franciaországban volna, a német jegyzéket talán elolvasás nélkül utasították volna vissza. A poincaréi politikának ma az a látszata van, mintha egyszerűen szabotálni akarnák az egész Ruhr-problémát és minden erejével arra igyekezne, hogy megakadályozza, vagy legalább is messzi időre kitolja ennek a kérdésnek nemzetközi megtárgyalását. Poincaré-nak nyilván súlyos okai vannak rá, hogy politikájának titkos rugóit és hátsó céljait elrejtve tartsa az európai nyilvánosság előtt. A német kancellár tegnapi beszédében célozott is e ki nem mondott célok egyike, amikor gyanújának adott kifejezést, ha a francia kormány nem fogadja el a német javaslatot, akkor Franciaország nem jóvátételre, hanem annexióra törekszik. A szabotázs oddig kitünően sikerült. Több, mint két esztendeje valóban nem juthatott nemzetközi ítélszék elé a francia-német probléma. Az európai nyilvánosságnak ez a teljes kizárása tette csak lehetővé, hogy a nemzetközi politika abba az ingoványba jusson, amelyből most semmiképen sem tud kilábolni. Franciaország ilyenformán reméli, hogy ura maradhat a helyzetnek és megőrizheti hegemoniáját az elgyengült Európa felett. Párisban állítólag már el is készítették a német jegyzékre adandó választ, csak megvitatás végett még átküldték a belga kormánynak. Senki sem kételkedik benne, hogy a válasz mai formájában a legridegebb elutasítás. Lehetséges azonban, hogy a válaszon lényeges módosítások fognak történni, annál is inkább, mert Franciaország legjobb barátai is megállapítják, ha a német jegyzék nem is teljesen kielégítő, mindenesetre alkalmas arra, hogy ennek alapján megkezdődjenek a tárgyalások. Ugy hírlík, Amerika is hallatni fogja végre a szavát. Amerikában az az általános felfogás, hogy Franciaországnak nincsen joga egyszerűen visszautasítani a német ajánlatot. Anglia pedig már is fenyegetőzik, ha Franciaország és Belgium visszautasítják a ja-

vaslatot, úgy Anglia megkezdi a jóvátételi probléma nemzetközi megbeszélését, amely alkalommal Franciaország igen kényes helyzetbe juthat.

Poincaré mindenképen igyekezik kisiklani az egyre szorosabbra fonódó kötelességek elől. A taktikának ezer fogását alkalmazza, hogy nyomást gyakoroljon részben a francia közvéleményre, amely láthatóan elégedetlenkedik az ő politikájával, részben szövetségeseire. Igen jó alkalom kínálkozott erre Lausanneban. A francia delegátusok azt a követelést állították fel Törökországgal szemben, hogy a török értékpapírok francia tulajdonosai font sterlingben kapják meg az osztalékaikat és nem leromlott frankokban. Ezzel a követeléssel Poincaré bizonyos francia körökben hihetetlenül népszerű lett, mert lehet-e hatásosabb agitációs eszközt elképzelni, mint-hogy a francia részvényesek Törökország rovasára tízszeres osztalékot kapjanak. A Chester-kérdésben való erélyes fellépés szintén ezt a célt szolgálta s az elégedetlenkedő nagyipar szimpátiáját sikerült is visszahódítani a maga számára.

A Közelkelet kérdésében nem lehet világosan látni. A török csapatkoncentrációt a szíriai határ mentén a francia lapok úgy állítják be, hogy az a legkomolyabban fenyegeti a kelet békéjét. Pellet tábornok Szíria katonai parancsnoka Poincaréval folytatott hosszabb megbeszélésében mint komoly lehetőséget tárta fel az esetleges fegyveres konfliktust Franciaország és Törökország között. Az utolsó táviratok szerint Franciaország komolyan aggodalmaskodik Szíria miatt, amire abból is lehet következtetni, hogy nem kisebb embert, mint Weygand tábornokot nevezték ki Szíria kormányzójává. A német sajtó azonban egészen másképp látja a keleti helyzetet. Szerinte a beavatott francia körök sokkal nyugodtabban ítélik meg a szíriai konfliktust, amint azt a lapok riadóhíreiből következtetni lehetne. A francia kormány azért tulozza oly feltűnően a keleti veszedelmet, hogy ezáltal elterelje a francia közönség figyelmét a Ruhr-konfliktusról. Egyidejűleg Angliát is figyelmeztetni akarja, hogy Franciaország nem riad vissza attól, hogy esetleg egyedül is fegyveres akciót kezdjen a keleten. Semmiesetre sem szabad figyelmen kívül kívül hagyni, hogy Franciaország külpolitikáját ma teljességgel a jóvátételi konfliktus uralja és minden más problémának csak annyiban van jelentősége, amennyiben kihatással van a főproblémára. Így a keleti kérdés is csupán eszköz Franciaország számára, amellyel vissza akarja tartani Angliát attól, hogy a Ruhr-kérdésben határozott franciaellenes magatartást mutasson.

A német jóvátétel mellett Bethlen és Kállay párisi utazásával kapcsolatban néhány napig a magyar jóvátétel is európai megbeszélés tárgyát képezte. A nagyhatalmak Magyarország ügyét a dolog természeténél fogva sokkal enyhébben ítélik meg, mint Németországot, nem is érdeklődnek különösebb módon s ha a magyar kormány nehézségekkel találja magát szemben, ez főként a kisantant befolyásának tulajdonítható. Nem is fog megváltozni ez a helyzet mindad-

dig, amíg az utódállamok kormányai nem lesznek meggyőződve Magyarország őszinte és békés szándékai felől. A legutóbbi cseh-magyar konfliktus megmutatta, milyen egészségtelen viszony van a dunamenti államok között. Bár a vizsgáló bizottság munkája után remélhető, hogy Csehország és Magyarország között rövidesen ismét helyreáll a normális viszony, ez az incidens megmutatta, mennyire szükséges, hogy ezek az államok revízió alá vegyék eddigi politikájukat és végre komolyan gondoljanak a szorosabb gazdasági és emelkedettebb kulturális kapcsolatra, amelyre őket geográfiai adottságuk nemcsak predestinálja, de kényszeríti is. A nyugati kizsákmányolás ellen, amely alatt az összes közép- és keleteurópai kis államok egyformán szenvednek, csak úgy védekezhetnek, ha a nagyhatalmak önző és elnyomó gazdasági politikájával szembeállítják a Dunamedence egységes frontját. A Ruhr-vidék felől közeledő viharfelhők is mementóul szolgálhatnak ezeknek az országoknak, igyekezzenek politikájukat aként irányítani, hogy egy esetleg bekövetkező konfliktus esetén ne legyenek kénytelenek jölfelfogott érdekeik ellenére is okatlan anyagi és véráldozatokba sodródniok.

Újra felfüggesztették az egyetemi előadásokat

Sztrájkol a román diákság. A bukaresti diákok határozata

(Kolozsvár, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyetemi tanács rendeletére ma újra megkezdődtek az előadások, amelyen azonban csak a zsidó diákok és a katonai orvostanhallgatók vettek részt. A román diákok egyetlen fakultáson sem jelentek meg. Az első éven Papillian tanár előadásán megjelent egy csoport román diák, akik meg akarták zavarai az előadást, de Papillian tanár erélyes felszólítására eltávoztak az intézetből.

Papillian professzor ezután a zsidó diákoknak és a felsőbb parancsra megjelent katonai orvostanhallgatóknak megtartotta az előadását.

A többi évfolyamokon, kevés kivétellel, mindent megtartották az előadásokat, noha csak a zsidó és katonai orvostanvételek jelentek meg. Annál nagyobb feltűnést keltett az egyetemi tanács újabb rendelkezése, amely az előadásokat hétfőig felfüggesztette. Így a kolozsvári egyetem helyzete újra bizonytalanná vált.

Bukarestben tovább tart a diákgagitáció

A bukaresti egyetemen rendben folynak az előadások, azonban a román diákok részvétele nélkül. Most tették közzé a román diákok május elseji gyűlésük határozatát, amely így hangzik:

Az ország román diákságának a képviselői május elseji gyűlésükön a következő határozatot hozták:

Szem előtt tartva, hogy az összes egyetemi központok diáksága egyhangulag az előadások bojkottálása és a harc továbbfolytatása mellett foglalt állást, figyelembe véve továbbá, hogy a bukaresti diákság minden kérése ellenére nem kapott nagygyűlés megtartására engedélyt és az egyetemet katonaság szállta meg, holott az öszi diákság és a tanárok többsége nem hajlandó a bajonettek hegyén rendezett előadásokon megjelenni; végül pedig minthogy a kormány a diákok kéréseit nem teljesítette, holott numerusz klauzusz nélkül veszélyben van a román kultúra előrehaladásának az ügye; a román diákság vezetői elhatározták, hogy nem vesznek részt az egyetem előadásain, gyakorlta munkálatain és vizsgáin.

Kijelenti továbbá a gyűlés, hogy a leg-erélyesebb harcot indítja meg a numerus klossus törvénybeiktatása érdekében. E célból a diákság memorandummal fordul az ország közvéleményéhez, amelyben rámutat a fenti határozat szükségességére és körvonalazni fogja azokat az eszközöket, amellyel a diákság a további harcot folytatni fogja.

Glasner Móse a gyermekek között

Bucsuzik a Tarbut mesterétől

(Kolozsvár, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hazakészül az ősz mester. Jóságos, szelíd profétaarca még itt van közöttünk, de szemei már az ígért földjét látják. Keleten az olajfalegények, a cipruserdők meg az égszínkék ruhájú Jordán ünnepre készülten várják. A kétezer év óta eltelt, széjjelszóródott családnak megint hazakerül egyik nagy fia.

Negyvennégy éves rajongó, nagyszerű munka véste be Glasner Móse nevét örökfelejtethetetlenül Kolozsvár minden zsidójának a szívébe. Keze alatt egy generáció cseperedett fel, izzó, lelkes hangja és sohasem lanyguló munkacereje pedig a zsidó-intézmények egész sorát szölitotta életre. Nincs Kolozsvárnak olyan kulturális vagy jóléti zsidó közintézménye, amelynek a megalakulásához ne tapadna Glasner Móse neve. Azok a magvak, amelyeket munkás életén át elvetett, kalásszá értek. És a sok kalász most alázatosan hajtott fejjel bucsuzik a magvetőtől.

Tegnap a Zsidó Nemzeti Szövetség diákszövetségének a zsidó testületet bucsuztatták tanítójukat, ma a Tarbut bucsuzott a mesterétől.

Ünnepi díszben a Tarbut udvara Délelőtt tíz órára sorony cserkészkezek ünnepi ruhába öltöztették a Tarbut udvarát. Az iskolaépület előtt zöld lombokkal és kék-fehér szalagokkal díszített sátor várt a főrabbinra. Az iskola padjai a komor tantermekből a szabad ég alá kerültek ki és zsufolóság teltek meg ünneplő közönséggel. Jobboldalt bájos fiatal lányok, baloldalt a fiúk csoportja állott kordont. A kaputól az emelvényig kétsoros cserkészcsapat sorakozott, kezükben ünneplő zöld lombok.

Pontban tíz órakor a Tarbut kuratóriuma elfoglalja a helyét és Farkas Simon megnyitja az ünnepi összejövetelt.

— Üdvözölni áltunk össze, nem bucsuzni — mondja. Köszöntjük ősz mesterünket hazatérésének a napján. Nem bucsuzunk tőle, hiszen csak a teste költözik el tőlünk, a lelke örökké közöttünk marad biztatásnak, utmutatásnak, világító fénynek a sötétségben.

Ezután Neumann Mórt, Antal Márkot és Klein Sámuelét kéri meg, hogy a főrabbit a gyűlésre meghívják.

Megérkezik a főrabbi

Néhány perc múlva feltűnik a kapuban az ősz patriarcha markáns feje öt erdélyi ortodox

A diákok harcászkezeire világot vet a „Covantul Studentesc” rendkívüli száma, amely István és Mihály vajdákra hivatkozik, akik nagyszámú ellenségüket kisebb-nagyobb zaklatásokkal győzték le. Ez az utja a diákmozgalomnak is írja a Covantul Studentesc.

főrabbi kíséretében. A diákok és vendégek bensőséges hadad-kiáltással üdvözik a mestert. A főrabbi kíséretével a lombot tartó cserkészek sorfala között az emelvényre megy. Áll, szemben a közönséggel déleleg egyenesen. Szemei fiatalos tüzzel fénylenek, hosszú, ősz szakállá tiszteletparancsolóan simul a mellére. Kalapjára tavaszos fiatalos hüllött a fehér orgonavirágok. A cserkészek patogó vezényszóra vonulnak el az emelvény előtt, a kezükben tartott zöld lomb köszöntve hajlik a főrabbi felé.

Ujból Farkas Simon emelkedik szólásra és meghatódottan köszöni meg a főrabbinak a Tarbut érdekében kifejtett működését. Igéri, hogy az iskola az ő szellemében fog működni továbbra is.

Ősuj nyelv.

Ezután az iskola kórusának az ajkán ősuj héber melódiák csengtek fel. Áradt-zugott a megújult ősi ének végig az udvaron és a lelkek ünnepi áhitattal lelkelt meg. Majd Simon Jakab negyedik gimnázista lépett az emelvényre a messzezsengő hangon egy héber verset szavalt.

Viszafajtott csendben kezdett beszédébe az ifjúság szónoka Mátyás Jehuda nyolcadikos növendék. Héberül szölt. Köszöntjük néked mester, amit értünk tétél — mondotta. Mi vagyunk érte az ígért és a beteljesedés. Elmész tőlünk, de itt marad a szellemed, hogy tovább vezéreljen bennünket a megkezdett uton.

Az ünnepség egyik legbájosabb pontja Singer Debora szavalata volt. Bialik kedves héber versét, az „El Hazipor” szavalt, nagy átérzéssel és bájjal. Az öregek felfigyeltek a lágyan gördülő héber szókra és kétezer éves emlékek melengették mindnyájuk szívét.

A nép fentartói

Eckstein Dow énekszama következett. A meglepő készséggel és muzikális talentummal előadott héber énekszám után Antal Márk, az intézet főigazgatója emelkedett szólásra.

— Az értelem szavával készültem idejönni — kezdte, de az érzelmek feltörése elhomályosítja bennem a szavakat. De tudom, hogy az a szívől fakadó munka, amely a mi iskolánkat megteremtette, át éri azt is, amit nem tudunk szavakba önteni. Jól mondták őseink. Le kell rombolni azt a várost, amelynek nincs iskolája, mert elpusztul az a város, amelyben nincs ki tanítsa a tant. A betű ereje tartja fenn a népet. Rabbi Juda,

aki a III. században élt, elrendelte az összes palestínai iskolák felülvizsgálatát. A három bölcs rabbi, aki Rabbi Juda megbízásából bejárta az országot, mikor az egyik város kapujához ért így szölt:

— Küldjétek elébünk a város fentartóit. A felszólításra eljöttek a város tekintélyes vénei, akik a város ügyeit vezették.

— Nem ezek a város fentartói — mondták a rabbi.

— És mikor a vezetők ezen elcsodálkoztak, így szöltak:

— A város tanítóit küldjétek elénk, mert ezek a mi népünknek a fentartói.

— A mi népünknek a fentartója — folytatta Antal — az iskola. Ez az iskola, amelyet a távozó mesterünk tetters lelke segített megteremteni, a mi népünk szabadságát szolgálja. Megígértük felejtethetetlen mesterünknek, hogy tanításait jobbra is követni fogjuk és az ő szellemében fog az iskolánk működni.

Antal igazgató nagyhatású beszéde után Grünfeld Eljaha és Löb Mirjam nagy tetszés mellett héber duót adtak elő.

Majd az „Al har gavoha”-t énekelte tökéletes precizitással az iskola kórusa, amelyet Stern Móse Szimcha nyolcadosztályos növendék tanított be.

Kohányi Menyhért igazgató héber nyelven az iskola nevében bucsuztatta a főrabbit. Szavait nagy megindulással hallgatták és a végszavakat az egész közönség kórusban szölte utána: Lohitraot! Erec Jisraael! — Viszontlátásra Erec Jisraaelben!

Am Jisraael cháj!

Am Jisraael cháj, — El Jisraael népe — kezdett válaszba az ősz főrabbi. Az a nép, amelynek gyermekei ilyen szépen beszélik az ősi nyelvet, megőrizte szívében az ősi hagyományokat. A mi népünk am hászéfer, a könyv népe. Mert tóra nélkül nincs nép, de nép nélkül nincsen tóra. Ez az iskola, amelynek a megalapításában én is fáradoztam, a mi népünk ügyét szolgálja, mert a mi népünknek nem csak talmudtudósokra van szüksége, hanem munkásokra, intellektuelekre, amiket nekünk ez az iskola fog igaz zsidó szellemben felnevelni. Nincsen messze az idő, amikor Erec Jisraael régi pompájában fog újra ragyogni, amikor hazatér a zsidó nemzet minden jó fia az ősi földre, ahol a nemzeti felszabadulás után megoldódnak az összes szociális problémák. A zsidó állam pedig mintaképe lesz az összes nemzeteknek. Én, aki most hazatérek, szeretném megérni ennek a generációnak az emberré serdülését, hogy fogadhassam tárt karokkal otthon Erec Jisraaelben őket — fejezte be beszédét a főrabbi — és a közönség meghatódottan mondtott rá áment.

A főrabbi beszéde után Dr. Spitzer József ügyvéd spontán lelkesedésétől vezetve a podiumra lépett és meghatódottan bucsuzott el a főrabbitól.

A kórus újra felállt és a főrabbi kíséretével,

Ha a két fény találkozik...

— Rabbi Nachman elbeszélése —

Egyszer volt egy rabbi, aki egész életét a Tórának szentelte, minden gondolatával belemerült és minden erejével arra törekedett, hogy a törvényeket a legapróbb tiszteletben tartsák a községben. Amikor kétévesen megszületett egyetlen fia, Isten jutalmazását látta benne és jámbor cselekedetei isteni szentesítését. Az égből tetszéssel kísérik utját, gondolta, és megfogadta, hátralevő napjai alatt, miként ő, fia is teljes életével belemélyed a magasztos tanításokba és egy hajszálnyira se tér el a törvény legnagyobb és legapróbb parancsolatjától.

És miként ő, kegyetlen ellensége lesz azoknak az ábrándozóknak, akik a magasztos szavakat tarka világi dolgok szemfényvesztő táncával kerülik körül, akik kóbor álmaikat a Tóra örökké maradó hatalmához merészkül kapcsolni és nyugtalan szívvel játszanak ott, ahol csupán az edzett gondolatnak van helye. A fiu felnőtt és naggyá lett a szent könyvek bölcsességében. Atyjának házában kis szobáskája volt, ott üldögélt és minden gondolatával az Írás titkaiba merült. De lelke nem tudott megnyugodni a könyveknél, tekintete nem maradt meg a kicsiny és merev betűk végtelen pusztáján, újra és újra kisiklott a kalász sárga tengerére, a távoli tenyőerdő sötét föltájáig. És pillantásával lelke is kisiklott és megringatta magát

a halk léghen, ijedten, mint a fiatal madárka. Szemét és szívét mindig visszakényszerítette a szűk börtönbe, mert tudni akart és a tudás a könyvekben volt. Am mégis hiába kulcsolta két kezével fejét a jelekkel behorított lapoktól, azok nem tudták lelkét megigézni. És mert nem lehetett az ablak előtt elterülő szépségekből táplálkoznia, melyen és izzón bepillantott önmagába, csodás vetések fölé és titokzatos ég peremére, amely átkéltet az ismeretlen országba. És mégis duzzadt benne a tudás és izmosodott a megismerés. De nem az elötte nyugzó szavak zavarából áradt beléje a bölcsesség, önmagából, csodás forróságtól hajtva, sarjadt fel és hatalmas lombzattal ölelte át lelkét. Akkor a léleknek az a határtalan ereje, amelyet szentségnek neveznek, nagy volt őbenne. És amit mondott, tiszta volt, mint a kristály és amit cselekedett, áldott. És ha keresztülment szobáskáján, mintha elhagyott tenger hullámán vándorolt volna. Bölcsesség és szentség mely az megfoghatatlan lényeggé párosodik, amely a kicsiny fény foka, időről-időre egyetlen lélekben megjelenik és ottan elmúlik. Ez volt az a fok, amelyhez az ifju felemeltetett, anélkül, hogy tudta volna.

De miként olyan, ki magát tudatlannak véli, holott bensőjében átöleli a világot, ő is azt hitte, igazságszómjában továbbra is végig kell vándorolnia az írásokon, figyelnie kell komor hangjukat, bár az írásoknak a szeme előtt lobogtak, mint a csengető tupa, amely felvilágította működését. Ha a

könyvekhez közeledett, nagy ürbe lépett, érthetetlen szükség nehezedett rá és végtelenül elhagyottnak érezte magát. A betűk halott szavától inkább viszatért mindig önmagához és a nagy hallgatások elragadtatásának adta át magát. De ezektől se kapta meg azt a nyugalmat ami után vágyódott, mint a megnevezületelt élet a földi lét után. Lelkének sóvár kinja megajzotta, mint az íjjat, mely a nyilat messzire repíti, nem mint a lantot, bájos összezsugorításra. A legtökéletesebb beteljesülésből hiányzott mindig valami, nem tudta micsoda. Az elmerülés legkegyesebb pillanatában aggodás koppintotta meg, amelynek nevét sem tudta.

Nem mert beszélni róla, ő, igen hatalmas volt ez az ismeretlenség. Ha beszélni kezdett mégis, a szó, amely ajkát elhagyta, másként mondotta, mint lelkében megtörtént. Az emberek közül csak a chaszidokhoz vonzódtott, azokhoz az ábrándozókhoz és fantasztákhoz, akiket atyja, a rabbi mélységesen gyűlölt. Mert érezte bennük, ha szilajak és fékezhetetlenek is, el valami abból, ami álmain átsuhan. Atyja nehezelt ezért reája, mégse tudott szakítani velük. Így egyszer kettőjükkel, két ifjuval volt együtt. Akkor beszédre erőszakolta szívét, küzdött a szavakkal, míg engedelmességet neki és elmondta a kettőnek, szükség kinozza és eleped valami megnevezhetetlen után. Azok így szöltak hozzá:

— Csak egy ember van, aki segíteni tud rajtad. Ő a nagy caddik, aki egy napra járásra lakik innen. Ő fel tudja szabadítani a lelkét. Az ember

a Hatikva hangjai mellett, az ünneplésre összegyűlt óvodásgyermek köze sietett.

A legifjabb generáció

Az udvar egyik sarkában kicsi zsidó virág-bimbók — négy-öt éves fiúk, lányok — gyűrűt formálnak. Középen az óvónőjük, J. Mechlovits Batia áll és bátorítólag néz a csöppségekre. A fő-

rabbi odaér a csoporthoz. A kis gyerekek elragadó bájjal, ritmikus táncmozdulatokkal héber dalokat énekelve járnak körbe, majd énekelve tornagyakorlatokat mutatnak be. Az ősz főrabbi derűs meg-hatottsággal nézte az emberpalánták bájos csoportját és egyet-kettőt héberül szólított meg, a gyerekek bátran héberül feleltek.

Százharminckétszáz arany márkát követel Franciaország

Megszövegezték a német jegyzékre adandó választ. Anglia a tárgyalások megkezdését kívánja

(Páris, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia sajtó mára már teljesen előkészítette a közönséget az elutasító válasza. A Quai d'Orsay kijelentette az újságíróknak, hogy a kormány megszövegezte a német jegyzékre adandó válasz tervezetét és azt megvitátásra átküldte a belga kormányhoz. A válasz részletesen megindokolja, miért tartja Franciaország elfogadhatatlannak a német ajánlatot. A külügyminisztérium közölte azt is, hogy a franciák és belgák nem fognak közösen válaszolni, mert Németország külön-külön és nem azonos szövegű jegyzékeket küldött szét. A francia és belga válasz tartalma azonban lényegileg azonos lesz. A belga kormány rögtön letárgyalta a francia választervezetet és még ugyanaz nap visszaküldte Párisba észrevételeivel. Valószínű, hogy

Poincaré már szombaton eljuttatja a végleges választ a párisi német ügyvivőhöz.

Félhivatalos párisi jelentés szerint a franciák és belgák egyértelműen elfogadhatatlannak tartják a német jegyzéket, mert felfogásuk szerint az adósságok nagyrészenek elengedése a versaillesi béke elejtését jelentené. A Reuter-ügynökség is úgy tudja, hogy a francia kormány nem tartja alkalmasnak a német ajánlatot a tárgyalások megkezdésére.

A francia követelés

Páris, május 4. A minisztertanács Millerand elnöke alatt foglalkozott a német kérdéssel és az abban foglalt javaslatokat teljesen elfogadhatatlannak deklarálta.

A válaszból Poincaré kijelenti, hogy Franciaország egyáltalán nem hajlandó tárgyalni, míg a ruhrvidéki passzív rezisztenciát be nem szüntetik. Franciaország a Ruhr-vidéket csakis fokozatosan hajlandó kiüríteni, a német kötelezettségek teljesítésének arányában. Ez esetben is Franciaország az 1921. évi egyezmény alapján áll, amely 132 milliárdot állapít meg Németország jóvátételi adóssága gyanánt. Ezen összegből Franciaország hajlandó 82 milliárddal megelégedni, de csak azon esetben, ha Anglia az Egyesült-Államok háborús kölcsönökét megfelelően elengedik.

A jegyzék végén Poincaré hangsúlyozza, hogy a szövetségesek erősíteni fogják a ruhr-

vidéki akciót, míg végleges eredményt nem érnek el.

Anglia tárgyalni akar

London, május 4. Az angol hivatalos felfogás szerint a német jegyzék dolgában nem lehet állást foglalni annak beható vizsgálata előtt. A kormány összeköttetésbe fog lépni a szövetséges hatalmakkal, hogy azok felfogását megállapítsa és csak azután nyilatkozik. Mindenesetre leszögezi az angol kormány, hogy a német jegyzék megszövegezésében semmi része nem volt.

Washingtoni jelek szerint az Egyesült-Államok külügyminisztere nyilatkozni szándékoszik a német jegyzékről, amely bizonyos körökben meglepedést váltott ki.

Curzon lord tegnap a külügyminisztériumban fogadta a német, francia és olasz nagyköveteket. A tárgyalások valószínűleg a német jegyzék körül folytak. Angliában remélik, hogy

a kormánynak talán sikerülni fog Franciaországot vissztartani attól, hogy a német jegyzéket visszautasítsa

és lehetővé fogja tenni egy olyan válasz létrejöttét, amely alpjául szolgál majd a további tárgyalásoknak. Sajnos az angol kormány sem egységes. A City felfogását képviselő Baldwin az ajánlatot Németország fizetőképességéhez képest megfelelőnek tartja. Ezzel szemben Curzon szerint az ajánlat nem kielégítő. De még Curzon is ellen van a rideg elutasításnak. A „Foreign Office”-ban kijelentették, ha a franciák és belgák visszautasítják az ajánlatot.

Anglia megkezdte a jóvátétel nemzetközi megbeszélését diplomáciai uton,

ragaszkodva Bonar Law régi javaslatához. A Newyork Times a német jegyzék szellemét teljesen németnek találja és emiatt nem csodálkozik, hogy a franciák azt visszautasítják. Mindazonáltal a rideg visszautasítást megfontolatlannak itéli, mert a jegyzék mégis igen alkalmas okokat szolgáltat a további tárgyalásokra.

A „Newyork World” szerint Franciaország jól teszi, ha nem utasítja vissza a német javaslatot, hanem igen komoly ellenjavaslattal válaszol. Az amerikai lapok általában eszbenhagyták a francia álláspontot.

rek során megy keresztül és szemének tűzéből Isten áldása árad hozzájuk. Ő a karját nyújtja az elnyomottaknak és ők fellélegzenek, mintha nehéz álmából ébrednének. Ő eltörli a homlokról a bánatot és fáradtságot. Ő megoldja a gyűlölet csomóját és a buskomornak megmutatja az élet szépségét.

— Bölcs? — kérdezte az ifju.

— Bölcs-e, nem tudjuk, — válaszolták — mert nem szenteli magát a tannak és nem beszél soha arról, amiről mondani szokták, megismerés. De tudjuk, közelre és távolra elhatol és bizonyos, ő tud cselekedni.

— Szent? — kérdezte ismét.

— Szent-e, nem tudjuk — mondták. — Mert nem zárkózik el és nem óvakodik közeledni a bűnösökhöz. De tudjuk, senkit nem bocsát el, míg a legnehezebb terhet lelkeről le nem vette és bizonyos, a megváltás az ő birodalma.

— Nem úgy van-e, — kérdezte és inkább magába pillantott, mint hozzájuk — hogy cselekedet és megváltás a legmagasabb kegyelem, amelyet a nagyfény fokának neveznek és nagy idők. Túl nagy időkig egyetlen lélekben jelenik meg, hogy évezredekig ott ragyogjon és túljön mindent, Hallgattak az ifjak, megdöbbentek szavaiknak szokatlan hevességétől. Ő pedig meborzongva állott ott és nem tudta, mi történt vele.

Ettől az órától kezdve eltökélte, felkeresi a caddikot, hogy tőle nyerhesse el lényének kinyitkozatását. Atyjához ment, elmondta tervét és

kérte, engedje utrakelni, ha csak nem akarja, hogy az élet minden tartalma elvesszen számára. Atyja azonban szegyenkezett miatta, hogy fia a balga csodatevőt akarja felkeresni és mindent elmondott, amit ellene elmondhatott.

A fiu csökönnyösen kitartott kívánsága mellett, a rabbi mégis hevesen ellenezte és vitatta, hogy jó és istenfélő ember bölcs fiának illő-e javát ilyen tévtan hirdetőnél és tudatlan kötyárnál keresni. Nem akart tudni róla, hogy a fiu felke-rekedjék, de az ifju újra kezdte és mindig sürgetőbbben ismételtette kívánságát. A házban minden-kinek észre kellett vennie, hogy a csillapíthatatlan vágytól az ifju elele elhomályosodik és mint az elalvó láng, lassan-lassan kilobban. Egyszer újból megismételte kívánságát, az öreg szíve ekkor a szeretettől és az irgalomtól mégis felengedett. Megígérte, teljesíti kívánságát és elhatározta, maga kíséri el fiát a caddikhoz, mert nagy volt az oda-adás benne egyetlen gyermeke iránt és titokban remélte, okosságával és tapasztalataival sikerül az idegent ostobának és jelentéktelennek feltüntetnie. Amikor beleegyezését adta, ezt mondta mégis:

— Az Ég, hogy utazásunk kedvére van, jelt adja majdan azzal, ha utunkon semmi rendkívüli nem történik. Történnék azonban valami, ami megállít bennünket, jel leszen arra, hogy ezt az utat ne folytassuk. És akkor visszatérünk.

(Folytatjuk.)

ZSIDÓ KÖZÉLET

Internátust!

Testvéreimnek, akik még mindig nem lettek önmagukra.

Rügyfakasztó tavasz viharos idején, életem pályájának delén valahogy az önmegismerés gondozatlan kertjébe jutottam. Akarásom, vágyaim, céljaim szárnyán leszállottam e kertbe, melynek eddig csak contourjait láttam, de palántái fejlődését nem vettem észre. Három le-tiport, már-már gyümölcsöt ígérő, virágba fese-lő palánta zokogása csalt ide és megismertem ma-gam. És én, aki csak mindenkinéki javát akar-tam, aki csak az általános jót kerestem, ki sze-retni, tisztelni csak az egyént tudtam belső értéke szerint, igen, én megismertem magam!

A magukba könnyező palánták fájdalma mélyen belenyilallott lelkembe és érezni kezdtem, megtudtam, hogy elsősorban zsidó vagyok: óriási köteleességek hárulnak rám és azok végrehajtása kötelességem!

Mily nagy utat szántottam végig, míg véseket sivitó, nyomorúságokat arató háborus viharok után. — úgy véltem, már napsugaras, nyugalmas időben, — idejutottam! Tehát nekem közelebbi céljaim és kötelességeim is vannak, mint az általános jót szolgálmi? Igen! Így is lehet, sőt csakis így kell! Ez nem megtagadása a multnak, csak felépítése azok igen megro-gált alapjainak.

Láttam a könnyező három testvérem ösz-szevert testét, hallottam esendes zokogását és az erős elhatározások egész tömege felgyülem-llett bennem. Vér az én véremből, test az én testemből, sirt bennem e három növendék siralma, kiket félvezetett lelkek letiprottak. Es bizony így van most nap-nap után. Ezért kell, hogy minden velem egyformán érző test-vérem megértsen: vannak közelebbi célok, közelebbi kötelezettségek, melyeket megvalósítani kötelességünk.

Ez az önmegismerés készítet arra, hogy vállaljam azt a nagy munkát, melyet a Tarbut főigazgatója réam rótt s amely munkában tevé-keny, odaadó társakra lelttem. Az ő eszméjüket megvalósítani, a vidékről hozzánk kerülő zsidó ifjaknak menedéket, internátust létesíteni, hogy palántáinknak, a jövő zsidó generációnak életét elviselhetővé tegyünk, hogy a gazos kertet a dudvától szelid, de kitartó munkával megsza-badítsuk: ez a helybeli középiskola felépítése mellett a legfőbb és elengedhetetlen feladatunk!

Kezembe veszem tehát a szerszámokat s munkához látok. Ami erőt a kenyérkereset munkája után a nemes célra fordítani tudok, arra akarom és fogom fordítani. És mindenki, akiben zsidó szív van, akinek a sors anyagiak-ból annyit juttatott, hogy abból nélkülözhet, bocsássa ezt az Internátus Egitőbizottsága ren-delkezésére. (A helybeliek feladata az iskola-épület emelése.) Nincs okom kételkedni a vidéki szülők áldozatkészségében, mert máris gyönyörű példa után igazodhatnak.

Alig, hogy kipattant a nemes eszme, máris akadt egy első, egy áldozatkészségében párat-lanul álló zsidószív, ki internátusunk részére százezer lej értékű faanyagot adományozott. Az első példát — tudom — sok százan fogják kö-vetni, az eszme testet fog ölteni és a vidéki tanulóifjuság gondos kezek ápolása alá kerül. Az első példa megmutatja, hogy testvéreink fel-ismerték önmagukat és hogy tudják: zsidók vagyunk, óriási köteleességek hárulnak reánk és azokat megvalósítani kötelességünk.

Dr. Spitzer József,

az internátus építő-bizottság elnöke.

Róka, kelme, szőrmefestés és vegytisztítás a legszebb kivitelben a

„KRISTÁLY”-nál
Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban.

KÖNYVEK

Közreadták Solem Alejchem leveleit

A nagy író orosznyelvű regénye Palesztináról

(Kolozsvár, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A zsidó irodalmi életének szenzációja van. Ezuttal nem a keleti országok irodalmi centrumaiból indult ki az irodalmi esemény, hanem Amerikából, ahová a világháború után a jiddis irodalom is áttolódott. Solem Alejchem levelezését közli most a „Tog” című newyorki ujság hétről-hétre, szombati olvasmánynak. A levelek egy része bizalmas természetű, de mindegyikben akad sok olyan jellemző sor, amely felvilágít nagy zsidó humorista irodalmi és életproblémáira és a leveleknek nem egy fordulata van, amely újszerű perspektivákat nyit azok számára, akik át tudják érezni az író kulturfelsőbbségét és elhivatottságát a fejlődés irányítására.

Solem Alejchem levelezései még abból az időből valók, amikor a jiddis irodalmat lenézték, a felvilágosodott „maszkilág” kigunyolta, fejlődésre és művészi kifejezésre teljesen alkalmatlan nyelvnek tartották. Solem Alejchemmel néhány kevés számú író, akik ma a zsidó irodalom reneszánszának klaszszikusai, ismerték fel ebben a középkori német-héber-lengyel-orosz nyelvelemekből összetevődött, de a használat folytán évszázados konzerváltsággal és egyben új elemek felszívásával egységessé formálódott idiómában a zsidó nép nyelvét. A tömeg nem csinálja tudatosan, esztétikai formák és törvények szerint a nyelvet, a lélek eruptív ereje alakítja, az író, aki együtt érez nemzetével és aki lelkenek erős tonalaival hozzákapszolódt a néphez, az művészetén át a nép törvényeit maga alkotja meg.

Solem Alejchem nevetett a grammatikus lelki tudákos maszkilág fölött. Mosolyognia kellett azon a törekvésen, hogy az emberi lélek kifejező instrumentumát, a nyelvet be akarják szorítani fejlődést gátló béklyók közé. Még nem volt hírneve, még magának kellett megteremtene azt a szervezetséget, amelyen át írásait eljuttathatta nemcsak a zsidóság tömegeihez, hanem annak jobbjaihoz is, ki kellett szorítani a ponyvairásokat, az irodalom parazitáit és az olvasó kezébe oda kellett adnia az olyan írást, amely nem szenvedélyeire és érzéseire, hanem lelkeire apellál.

Ez a törekvés lüktet át Solem Alejchem meleg, bájos humorán. Amikor gáncsol, vagy epéskedik, amikor barátaival incselkedik, mindig meg lehet érezni mögötte az alkotónak az ideges fájdalmát, nemcsak a teremtés kínjai szakadtak rá, hanem embertársai rosszindulata, legjobb esetben közönye és nemtörődömsége is. Ime álljon itt egyik 1886 január 23-án Rawnszki J. Ch.-hoz intézett levele, amelyben egy eddig ismeretlen orosz nyelven írott regényéről is szó van:

„Nem szeretem — írja — a forrófejűeket, az idealistákat, az embereket, akiknek mindig valami nagy dolog daruzsol a fejükben, különösen ha azok az emberek eszesek, némi velő is van a koponyájukban, de egyttal toll a kezükben. Nincs logikájuk? Hogyne lenne, persze hogy van, megvan a maguk érzelmi logikájuk és mégis — mint Gogol mondja — „a császár nem ül a fejükben.” Ez az! Hiányzik belőlük a magasabbrendűség, amelyet igazi író nem nélkülözhet. Kicsinyesek, szörzálhasogatók. kárán csomót keresők. Azt ajánlják nekem, felvilágosodott testvéreim, írjak ami

nekem jól esik, végül azonban így körvonalozzátok „feladataimat”: Helyes volna, ha szembeállítanád a bolondos asszimilánst az okos és a dolgokat végigátgondoló maszkilál. Persze, egy pillanatig sem gondoltok arra, hogy ezzel már megadjátok írásaim számára a tendenciát és úgy érzem, mintha így beszélnétek:

— Hallgass ide Solem Alejchem! Átnyujtunk neked egy palettát a festékek különböző keverékével. Tessék, művész vagy, rajzolj nekünk alakokat, hogy az egyiknek ilyen, a másiknak amolyan legyen az orra, ferdén nézzen az egyik, mereven a másik, a harmadiknak legyen duzzadt az arca, aki mellette áll, annak nagy hasat rajzolj. És nevezd el őket, az egyiket asszimilánst, a másikat konzervatívnek a többieket ahogy mi szeretnők.

Jaj annak a festőnek, akit ilyen természetű tanácsokkal látnak el! Jaj annak a szatirikusnak, akinek azt mondják, erről és erről nevetess meg bennünket! Nem testvérek, a festő maga meglátja a dolgok szép vagy nemes, vagy világos, vagy szomorú oldalukat, megragadja eszetét és úgy rajzolja, ahogy azt ő képzelel el, úgy ahogy az ő szeme látja, úgy ahogy az ő füle érzi. A szatirikus nem pojáca, nem szóviccfaragó, a szatirikus magasabb rendű ember, izlést tanít és korát neveli.

Nem vagyok asszimiláns, nem vagyok pártember; zsidó vagyok és szeretem a zsidót. Ember vagyok és szeretem az emberiséget. A legszebb, a legszentebb eszmét mihelyt emberek kezébe jut, nyomban elkezdik gyurni és gyurni, úgy hogy akarva, nem akarva megkapja nevelésének vonásait. Az asszimilánst és a Palesztina-rajongót egyaránt ki lehet gunyolni. Nekem megleme a hozzávaló vénám, de én az ideák lelki oldalát látom meg és népem sokkal boldogtalanabbnak látom, sem hogy utolsó reménye fölött évődjem.

Láthatja bárki, miféle materiából vagyok és képelem, milyen meglepetést okoz önmek, ha majdmeglátja orosz regényemet, a „Wperjod”-ot, amely most még írásaim között hever. A napokban olvastam újra és mondatom könnyek gyűltek a szemembe.

Palesztina... egy kolónián... kiint a mezőn... egymás mellett... az ökrök pihennek... cirpelés... a pacsrta röpköd és dalol... boldogság, boldogság. Este pedig gyűlés... szónoklatok... könyvek... iskolák... munka és boldogság megint.

De most, hej most még hol vagyunk ettől! Pedig, ha a ti szívetek is úgy fájna a nép sorsa fölött, ha bennetek is igaz akarások lobognának, ha „mindig följebb és följebb” lenne jelszavatok, bezzeg akkor álmaink földje nem esne olyan messze tőlünk.”

Ilyen természetűek Solem Alejchem többi levelei is. Nevet a kritikák kicsinyességein. Nevetnie kell és szomorkodnia a humor szelid bánatával, amikor látja, hogy a nép felső, intellektuális rétege mint fejt ki gyökereit a zsidó nép talajából és mennyire igyekszik azokat idegen földbe plántálni. Am más nedvek csak korcsa táplálják azt az intellektust, amely népiessége megtagadásával akar a népnek használni. (sz. i.)

Kabbalisták és csodatevők. A közeli hetekben rendkívül érdekes könyv fog megjelenni a Kadima kiadásában, amellyel újból felveszi könyvkiadási munkáját. A kötet címe: Kabbalisták

és csodatevők. Ebben a munkában csoportosítottan a legkiválóbb és legjámorabb zsidó elmék életéhez fűzött csodálatos történetek sorakoznak fel. Végig érdekes és vonzó olvasmány, amely a zsidó népköltészet és a zsidó nép miszticizmusra hajló fantáziájának legszebb alkotásait mutatja be. A munka kiállítása is egészen rendkívüli, teljesen stilusos értékes tartalmával.

Az Uj Kelet könyvosztályától megrendelhetők: Der Jude (Második évfolyam) kötve 300 lei, Der Jude (Harmadik évfolyam) kötve 300 lei, Der Born Judás, (négy kötet) ára kötve 400 lei, Die Sagen der Juden, kötve 150 lei.

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R. T.
CLUJ—KOLOZSVAR, PIATA UNIRII (VOLT FÖTER) 20 SZ.

! elvállal a külföld bármely piacára kifizetéseket napi vagy fix áron, vásárol devizát és effektív valutát a legelőnyösebb feltételek mellett

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók
készen van kitérő

öltönyök,
felöltők,
fluruhák,

1433
mint most
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Fötér 10. szám.
Szövetek nagy választékban.

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

Vegyen berlini gyermekkocsit!

Tekintse meg
véteknyszer nélkül

Adalbert Fischer & Co. butorraktárát
Cluj, Calea Regele Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 61 sz.

Kísérletek a test meghosszabbítására

Bier berlini tanár felfedezése. Berlini zsidók és berlini zsidó intézmények

(Kolozsvár, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy fiatal kolozsvári műtőorvos, ki évekig tartózkodott Berlinben, a múlt napokban érkezett vissza Kolozsvárra. Az alábbiakban számolt be érdekes berlini megfigyeléseiről:

Az, aki járt a háboruban, vagy a háború utáni első években Berlinben s ma ismét felkeresi, meglepődik azon a nagy változáson, melyen Berlin az elmúlt két év alatt átesett. Ez a változás nem annyira az intézményekben, mint elsősorban az emberek hangulatában mutatkozik. Berlin fáradt, elkeseredett, bizalmatlan, keserű és magabazárkózott. A régi jovialis érintkezési mód megszűnt a berliniek és az odakerült idegenek között.

A valuta zuhanása, az ezt követő relativ olcsóság egész sereg idegent vonzott Németországba, akik kifosztották az országot. Ennek természetesen következménye a bizalmatlanság. Az idegenekre kivetettek tartózkodási illetéket és jövedelmi adót is. Az adózás alól még a tanulmányi célokból ott tartózkodó külföldi orvosok és mérnökök sinekenek mentesítve. A hazájukból kapott pénzbeli támogatást a német hatóságok jövedelemnek tekintik és tiszszázelékos adóval sújtják. Ennek a következménye az idegenforgalom lényeges csökkenése egész Németországban. A berlini statisztikák szerint az átutazó idegenek száma havonta már csak százhuszszázötvenezerre tehető. Az idegenek javarésze intellektuál, kik ott semmiféle keresethez hozzájutni nem tudnak.

Zsidók és zsidó intézmények

Berlin városának zsidósága intenzív társadalmi és kulturális életet él. Felfogásban ép úgy megvan közöttük az ellentét, mint akár az erdélyi zsidóságnál. Találunk közöttük nagy számban asszimiláns neolog zsidókat, nemzeti cionista zsidókat és ortodoxokat. Az Einstein-ünnepségeken azonban résztvett az egész német zsidóság.

A berlini zsidó-kórház egyike Középeurópa legmodernebbül berendezett kórházainak. Az Exersierstrassén emelkedik a többemeletes kórház. Van börtvényorvosi, sebészeti, nőgyógyászati stb. osztálya, melyek élén zsidó egyetemi tanárok állanak. Az ápolásmólyzet is kizárólag zsidó. Az ambulatóriumot napenként százával keresik fel nemcsak Berlin, de az egész ország zsidó betegei.

Peszach ünnepén az Oranienburgstrassén levő új zsidó templomban voltam. Ami a leginkább meglepett, a mély csend és áhítat. Nem lehetett hallani a legkisebb zajt. Maga az istentisztelet rövid ideig tart. Azt hiszem, egyes imákat ki is hagyják.

Klinikák, egyetemi tanárok

A berlini klinikák még ma is a világ legbirtesebb klinikái közé tartoznak, melyeket százával keresik fel a jó és középválatajú államok intellektuálisjai. Különösen sok az amerikai, spanyol és japán közöttük, emellett Románia is szépszámmal van képviselve. A klinikákon lázas munka folyik. Bier professzor az elmúlt évben fejezte be kísérleteit a törpek meghosszabbításáról. Több ízben sikerült hat-nyolc centiméteres testmeghosszabbításokat is elérnie. Módszere meglehetősen egyszerű, abban áll, hogy combesontot, vagy a sipesontot harántul kettévágja, a csontvégeket öt napig egymásmellé rögzíti, majd súlyok alkalmazásával egymástól eltávolítja. Ekkor a csontvelő felől megindul a regenerációs folyamat, mely arányosan a csontvégeknek egymástól való eltávolításával pótolja az anyag-folytonossági hiányokat.

Ezek az első eredményes kísérletek, melyek az emberi test meghosszabbítására irányulnak. Az eddigi kísérletek szerint a csont meghosszabbítása lehetséges ugyan, de regenerációs faktorul minden esetben a csontthartyanak kell szolgálnia. Bier

bebizonyította, hogy a csontthartya felpreparálásával, tehát szerepének teljes kikapcsolása mellett is lehetséges eredményes kísérleteket folytatni.

Érdekes kísérlet folyik a tüdőbetegek kezelésére is. Az utóbbi években e téren erősen megszorodott a sebészi kezelés híveinek a száma. Bier professzor kísérleteivel bebizonyította a kezelési mód helytelen voltát. A Bier professzor vezetés alatt álló szanatóriumban a legkonzervatívabb módon nap- és fénykúrával kezelik még a legsúlyosabb hemoptóban szenvedő beteget is.

A német tudósok, egyetemi tanárok ma valószínűleg nyomorognak. Ez az oka annak a nagy kíváncsi kedvnek, amely a német egyetemi tanárok között van. Sokan vándoroltak ki Oroszországba, mások Amerikába. Az egyetemi tanárnak körülbelül hatvan-hetvenezer körülbelül félannyi. Az egyetemi asszisztensek körülbelül félannyi. Az élet költségei ezeken az összegeken már réges-régen túlhaladtak.

A moszkvai Habima művészei

(Moszkva, március. Az Uj Kelet berlini munkatársától.) Megváltozott-e az orosz zsidó a háború alatt? Változhatott-e a művészi felfogása? Ezzel a kérdéssel felel Baruch titkár, amikor az „Uj” művészetről tudakozódok.

Csakugyan nem új az, amit ma a moszkvai művészek nyújtanak, csak az eszközeik, az átértékelésük változott meg. Talán azt lehetne mondani a stílusukról, hogy visszaegyszerűsödött a régi zsidó motívumok, a patriarkális családi élet keretei közé.

Salom Ascht játszik. Semmi etnográfiai különködés. Nem a zsargonszínházak átlagos tipizálása, sem a nagyszerű David-féle európai színház halk ember-ábrázolása ez, hanem egy régi világ megérzése és átéreztetése. A színpad szűk, komor diszletei, vakolatot goromba színpadok, a bolthajtások állandó hománya — ez a gettó, amely élt és lázadózt az évszázadokon keresztül. Egy suhanc lép ki a boltozatok alól, a halántékán tincsek, a keze ösztönösen védőmozdulattal a mellén, szemé ijedten keresi a világosságot, a másik embert, az életet. És érezni lehet, hogy itt a zsidó keresés, az örökös fejlődés után törekvő nép egy fiatal vergődik és hiába vergődik. Köröskörül a gettó homályos árkaival szűk, rácsos ablakok, minden, ami az életet pusztítja. Egy mozdulat — és kint vagyunk az emberek között. A nézőtérén sóhajos megkönnyebbülés rebben át, pedig a fiatal színész még — egy szót sem szőtt. Azután a lihegő, artikulálatlan szóindulat tör fel a szavak cikornyátlán, lázadó gesztusa. Az ember, akit nem érzünk színésznek, aki nem a színész-kreaturáját bemutató professzionista, hanem egy a velünk sorban álló tömeggel — az ember szólni kezd. Először volt a mozdulatlan, komor sötétség. Azután lett az ijesztő csönd. Végül a mozdulat. A szó már csak a mozdulat szerves része. Ez a Habima művésze.

A moszkvai Művészszínházból indultak ki, ott nevelkedett Cemach, a rendező és Grodzszkaja, a legfinomabb halkságok színésznője, 1919-ben megszületett a világ első zsidó színháza. Ellenzéki szellemben indult meg, nyílt hadüzenettel kezdte. „Nem a kiev—lembergi zsargonetnográfia kellékeit vagy a zangwilli „kulturzsidóság” propagandáját mutatjuk be, hanem a

zsidó psziché és teremtményével korokat és embereket akarunk átfogni... A mi átélésünk legyen a közönség átélése is...”

Ezzel a programmal indult neki az orosz-ságtól elvált, de velük együtt fejlődő zsidó színház. A kiindulás nehéz volt. Diszletek, ruhák, plakátok, minden tengernyi pénzbe került. És akkor bizony Moszkva éhesen — dideregve nyomorgott, a külváros még álomban sem gondolhatott a színház luxusára. Nehéz verejtékes munka idejét kellett az első próbálkozónak megusznia. Senki sem tudta mi lesz a bér, csak a munka szent hite vitte őket előre.

De jött hozzájuk egy csodálatos művész abból a fajtából, amelyik még Moszkvában sem minden évtizedben terem! Nathan Altmann. A legkiválóbb oroszországi portréfesték közül való, szegény alig ismert zsidó gyerek, aki egyszerre az érdeklődés középpontjába került, amikor megfestette Lenin portréját. Az irigyei „Lenin udvari festőjének” csúfolják, pedig a szovjet megteremtője nem szeszélyes gesztussal emelte fel Altmann, husz pályázó közül szemelte ki, hogy vele készíttesse el első művészi arcképeit. Altmann is a hir szárnyára került, de nem élt vissza a reklámozási sikerrel. Szűk dobta az arcképfestést és — színházi diszleteket kezdett tervezni. Megszületett a „Gott fun Nekóme” hátborzongató, stilizált diszlete, egy épületváz, amelynek jóformán csak az árnyéka látszik a színpadon, két-három házkisérte, amely borzalmas homályban szinte csak sejteti a körvonalakat. Azután jött a „Puszte Krecsme” csupaszín, csuparagyogás diszlete, egy színpad, amely színészek nélkül beszél, mintha már nem is volna szüksége szóra és gondolatra.

Egy persze könnyebb a színészek munkája. A legtöbbje abban a diszletben élte le gyermekkorát, amely előtt most játszania kell.

Játék? Nem ide való szó ez. A Habima színészei nem játszanak. Régi elcsépett frázis volna, ha azt mondanák, hogy élnék, életet adnak. Nem. A Juszkovics „Ehségé”-nek van egy jelenete, amelyikben az anya, aki mindenét feláldozta, mindenét eldobta, hangtalanul mered maga elé. Nagy, sötét árnyékfoltok vetődnek a színpadra, láthatatlan óriási kezek fojtogatásra nyílnak és az asszony egyszerre megérzi az iszonyat jelentőségét. A színész nem szól, a szája még csukott — mereven küzdök a hangtalan rémület szorongató érzésével, de a közönség soraiban tizen, huszan, sokan felsikoltanak, kiszaladnak. Nem bírják tovább a rájuk nehezülő borzalmat.

A Habima megadja nekünk az évezredes kinlódásnak, a néma fájdalomnak azt a kifejezését, amely után hiába kuncatnak át kötetes irodalmakat. A Habima nemcsak embert ad, hanem emberré is tesz. Brutálisan, fájón. De megteszi.

Faludi Iván

.....
— A mészárosok Bukarestbe utaztak. A kolozsvári husellátás körül felmerült bonyodalmak még mindig nem tisztázódtak. A mészárosok, hogy végre dűlőre vigyék a maximálás ügyét, tegnap délután Bukarestbe utaztak, ahol az illetékes kormányhatóságoknál fogják panaszaikat előadni. A küldöttséget, amelyben Nagyváradról is többen vettek részt, Réthy Károly, a kolozsvári mészáros ipartestület elnöke vezette.

* Legújabb divat szerinti ruhák Lukács úri divatszalonjában készülnek Wesselényi-u. 20. I-ső emelet. Szolid és pontos kiszolgálás.

MAPKOVITS F. ÉKESZERSZ !
Cluj—Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany- és ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszek.

Május 15. a sékelfizetés utolsó terminusa. Minden zsidó teljesítse kötelességét Palesztina iránt.

TUNGSTROGRAM

A legjobb villanykörte!
Mindenütt kapható!

Előfizetési árak
félévre 24
Felelős szerkesztő

A Bécs zsidó

Megemlékeztetés
célu emberbarát
erdélyi zsidó
meg. Dr. Eislé
tése alatt bizo
hogy a segítés
megalakulásána
bécsi diákok k
visszatért a re
az alábbi két
ler főrabbihoz
tanuló erdélyi
sületének veze
„A Wien
legnagyobb örö
alakult a közp
dol arra, hogy
megmunkult és
morunkon eny
A levél
tási és vizsga
trák koronát t
ez az összeg,
erdélyi szármá
a jüd. Hochsc
a szükséges d
az erdélyi zsi
héten belül vi
A másik
orvostanhallga
„Egy p
bizottság levél
a már teljeser
hozzám intéze
várják megvál
gyakor oly
nagy számukb
elég a költsé
való egyezség
mithatunk e e
szintén gyeng
ponti Diák S
nyünk, Önhöz
teljesítése ex
DSB-ban bizv
sorszörű egye
ut állott előtt
tését. Az utó
még egy heti
tiz napunk va
Kétségbeejtő
ákság életébe
pézt egyik s
punk segítség
A Cluj
ban vagyunk,
éresítés nem
előre, hogy l
cimemre küld
Nem le
nati zsidóság
Bécsben siny
már megindu
terné 300 le
nyek Bergne
gina Maria I

.....
A levél
tási és vizsga
trák koronát t
ez az összeg,
erdélyi szármá
a jüd. Hochsc
a szükséges d
az erdélyi zsi
héten belül vi
A másik
orvostanhallga
„Egy p
bizottság levél
a már teljeser
hozzám intéze
várják megvál
gyakor oly
nagy számukb
elég a költsé
való egyezség
mithatunk e e
szintén gyeng
ponti Diák S
nyünk, Önhöz
teljesítése ex
DSB-ban bizv
sorszörű egye
ut állott előtt
tését. Az utó
még egy heti
tiz napunk va
Kétségbeejtő
ákság életébe
pézt egyik s
punk segítség
A Cluj
ban vagyunk,
éresítés nem
előre, hogy l
cimemre küld
Nem le
nati zsidóság
Bécsben siny
már megindu
terné 300 le
nyek Bergne
gina Maria I

.....
A levél
tási és vizsga
trák koronát t
ez az összeg,
erdélyi szármá
a jüd. Hochsc
a szükséges d
az erdélyi zsi
héten belül vi
A másik
orvostanhallga
„Egy p
bizottság levél
a már teljeser
hozzám intéze
várják megvál
gyakor oly
nagy számukb
elég a költsé
való egyezség
mithatunk e e
szintén gyeng
ponti Diák S
nyünk, Önhöz
teljesítése ex
DSB-ban bizv
sorszörű egye
ut állott előtt
tését. Az utó
még egy heti
tiz napunk va
Kétségbeejtő
ákság életébe
pézt egyik s
punk segítség
A Cluj
ban vagyunk,
éresítés nem
előre, hogy l
cimemre küld
Nem le
nati zsidóság
Bécsben siny
már megindu
terné 300 le
nyek Bergne
gina Maria I

.....
A levél
tási és vizsga
trák koronát t
ez az összeg,
erdélyi szármá
a jüd. Hochsc
a szükséges d
az erdélyi zsi
héten belül vi
A másik
orvostanhallga
„Egy p
bizottság levél
a már teljeser
hozzám intéze
várják megvál
gyakor oly
nagy számukb
elég a költsé
való egyezség
mithatunk e e
szintén gyeng
ponti Diák S
nyünk, Önhöz
teljesítése ex
DSB-ban bizv
sorszörű egye
ut állott előtt
tését. Az utó
még egy heti
tiz napunk va
Kétségbeejtő
ákság életébe
pézt egyik s
punk segítség
A Cluj
ban vagyunk,
éresítés nem
előre, hogy l
cimemre küld
Nem le
nati zsidóság
Bécsben siny
már megindu
terné 300 le
nyek Bergne
gina Maria I

.....
A levél
tási és vizsga
trák koronát t
ez az összeg,
erdélyi szármá
a jüd. Hochsc
a szükséges d
az erdélyi zsi
héten belül vi
A másik
orvostanhallga
„Egy p
bizottság levél
a már teljeser
hozzám intéze
várják megvál
gyakor oly
nagy számukb
elég a költsé
való egyezség
mithatunk e e
szintén gyeng
ponti Diák S
nyünk, Önhöz
teljesítése ex
DSB-ban bizv
sorszörű egye
ut állott előtt
tését. Az utó
még egy heti
tiz napunk va
Kétségbeejtő
ákság életébe
pézt egyik s
punk segítség
A Cluj
ban vagyunk,
éresítés nem
előre, hogy l
cimemre küld
Nem le
nati zsidóság
Bécsben siny
már megindu
terné 300 le
nyek Bergne
gina Maria I

.....
A levél
tási és vizsga
trák koronát t
ez az összeg,
erdélyi szármá
a jüd. Hochsc
a szükséges d
az erdélyi zsi
héten belül vi
A másik
orvostanhallga
„Egy p
bizottság levél
a már teljeser
hozzám intéze
várják megvál
gyakor oly
nagy számukb
elég a költsé
való egyezség
mithatunk e e
szintén gyeng
ponti Diák S
nyünk, Önhöz
teljesítése ex
DSB-ban bizv
sorszörű egye
ut állott előtt
tését. Az utó
még egy heti
tiz napunk va
Kétségbeejtő
ákság életébe
pézt egyik s
punk segítség
A Cluj
ban vagyunk,
éresítés nem
előre, hogy l
cimemre küld
Nem le
nati zsidóság
Bécsben siny
már megindu
terné 300 le
nyek Bergne
gina Maria I

HIREK

Előfizetési árak: Egy hónapra 45 lei, negyedévre 130 lei, felévre 240 lei, egész évre 450 lei.
Felelős szerkesztő: **Marion Ernő dr.**

A Bécsben tanuló erdélyi zsidó diákok nyomora

Megemlékezett az Uj Kelet arról a nemes-célú emberbaráti akcióról, amely a Bécsben tanuló erdélyi zsidó diákok felsegítése érdekében indult meg. Dr. Eisler Mátyás kolozsvári főrabbi vezetése alatt bizottság alakult, amely célul tűzte ki, hogy a segítés munkáját kezébe veszi. A bizottság megalakulásának híre leirhatatlan örömet keltett a bécsi diákok között és a csüggedt szívekbe ismét visszatért a remény. Jellemző erre a hangulatra az alábbi két levél, amelyet a zsidó diákok Eisler főrabbihoz intéztek. Az első levelet a Bécsben tanuló erdélyi és bánáti zsidó diákok segítő egyesületének vezetősége írta:

„A Wienben tanuló erdélyi zsidó diákság a legnagyobb örömmel értesült róla, hogy Clujon megalakult a központi segítő bizottság és hálával gondol arra, hogy Erdély és Bánát zsidó társadalma is megmozdult és három évi szenvedésünk után nyomorunkon enyhíteni akar.”

A levél ezután közli, hogy ötven diák beiratási és vizsgadíjáról van szó, amely 17 millió osztrák koronát tesz ki. Ha nem érkezik meg idejében ez az összeg, ötven zsidó diák veszíti el félét. Az erdélyi származású bécsi diákok érintkezésbe léptek a jud. Hochschulausschussal, amely hajlandó lenne a szükséges összeget kölcsönképen folyósítani, ha az erdélyi zsidóktól garancia érkezik, hogy négy héten belül visszafizetik az összeget.

A másik levél, amelyet egy kolozsvári zsidó orvostanhallgató írt a főrabbinak, így szól:

„Egy pár szóval én is csatlakozom a segítő bizottság levélhez, hogy elmondjam mit váltott ki a már teljesen reményt vesztett diákokból az Ön hozzám intézett levele. Új életre kaptak és most várják megváltásukat. A helyzet borzasztó: a magyarok oly kevés pénz felett rendelkeznek, — nagy számukhoz mérten — hogy nekik sem lesz elég a költségre. A jud. Hochschulausschussal való egyezség sem jött még létre és vajjon számíthatunk e erre? Információm szerint anyagilag szintén gyengén állnak. A Clujon megalakult Központi Diák Segítő Bizottságban van minden reményünk. Önhez fordulunk kérésünkkel, mely kérés teljesítése existenciánkat dönti el. A Központi DSB-ban bízva alakultunk meg, minden más hasonlórtól függetlenül. Ez az egyetlen út állott előttünk és most várjuk sorsunk eldöntését. Az utolsó fizetési terminus 25-án van, kb. még egy heti haladékot kaphatunk, úgy hogy még tíz napunk van a reménykedésre és megváltásunkra. Kétségbeesetten izgalmas napok ezek a szegény diákság életében, mert a beiratkozáshoz szükséges pénzt egyik sem tudja előteremteni, ha nem kapunk segítséget. De erre még gondolni sem akarok.”

A Clujon történekről teljes tájékozatlanságban vagyunk, eddig még sem újságírók, sem egyéb értesítők nem érkeztek. Miután pénzünk nincs egyelőre, hogy helyiséget szerezzünk, kérem az Ön címére küldeni a postát.”

Nem lehet kétséges, hogy az erdélyi és bánáti zsidóság szerető szívvel segítségére fog sietni Bécsben tanulók fiainak. Kolozsvárt a gyűjtés már megindult. A nőegylet 1000, Guttmann Péterné 300 lejt adott a nemes célra. Pénzküldemények Bergner Mór nagykereskedő (Cluj, Str. Regina Maria 18) címére küldendők.

Glasner Móse templomi bucsuja.

Glasner Móse nyugalmazott főrabbi szombaton délután öt óráig az istentisztelet keretében prédikációt tart. Együttal bucsuzni is fog híveitől.

— **Kereskedelmi egyezmény Románia és Spanyolország között.** Bukarestből jelentik: Románia és Spanyolország között kereskedelmi egyezmény jött létre, a legnagyobb kedvezmény elvé alapján.

— **A lakosság tüziellátása.** Megirtuk, hogy az Erdélyi Faegyesület a talpfaszállításokkal kapcsolatban ajánlatot tett igen olcsó tüzfára is. A tüzfát csak vasutasok kaphatják meg ilyen módon. Együttal felmerült azonban az az eszme is, hogy nemcsak a vasutasok, hanem más köztisztviselők és vagyontalan fixfizetéses emberek is olcsó

A sékelgyűjtés utolsó hete

Az erdélyrészi sékelbiztos közli a következőket:

Nyomatékosan felhívjuk mindazon elvtársakat, akiket az egyes községekben, megyékben, vagy körzetekben a sékelakció vezetésével megbíztunk, hogy május hó 15-ig a sékelgyűjtést minden körülmények között befejezni s az ezzel kapcsolatos elszámolásokat megejteni, illetőleg a begyűlt pénzeket a Marmarosch Blank & Comp. bank cluji fiókjánál levő „Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Sékelzámlája” című folyószámlára feltétlenül beküldeni sziveskedjenek. A kongresszusi szabályzat értelmében csak azok a sékelek bírnak érvénnyel, melyeknek ára a kongresszus összetűltét megelőzőleg legalább két hónappal a Világszervezet londoni pénztárába befolytak. Hogy a szabályzatnak ez a pontja milyen rigorozusan lesz keresztülvive, elmondhatják azok, akik az utolsó kongresszuson résztvettek. A XIII. kongresszus 1923. augusztus 1-én ül össze, tehát május 31-ikéig az összes pénzek feltétlenül be kell, hogy le-

tűzfához jussanak. A kereskedelmiügyi minisztérium ebből a célból érintkezésbe lépett a taegyesülettel. Arról van szó, hogy Bukarestben és a népesebb városokban tüzfaraktaarak léteüljenek. A tervet most tanulmányozzák a minisztériumban és a közeli napokban konkrét ajánlatokat fognak kérni az egyesülettől.

— **Még nem rendezték a vasutasok fizetését.** Megirtuk, hogy a vasutigazgatóság még nem utalta hi a vasutasok márciusi és áprilisi fizetését, és azt a pénzügyigazgatóság, utólagos jóváhagyás reményében előlegezte. A kolozsvári igazgatóság most újból táviratban sürgette meg a bukaresti vezérigazgatóságnál a vasutasok elmaradt fizetését.

— **Nagyvárad kenyere.** Nagyváradról jelenti tudósítónk: Nagyvárad város közéletmezési hivatala tegnap állapította meg az új lisztárak tekintetbevetelével a májusra érvényes kenyérrárat. Ezek szerint a fehérkenyér ára pékeknél 6 lej 75 bani, kiskereskedőknél legfeljebb 7 lej 25 bani, a barnakenyér pékeknél 4 lej 60 bani, kiskereskedőknél 5 lej.

— **A nagyvárad válogatott csapat.** A válogatott csapatban, melynek balszárnyát eredetileg Kubicsek—Guru alkotta volna változás történt. Dreschert a katonai hatóság szabadságot, ezért a lábadozó Rónai is elhatározta, hogy részt vesz a játékban. Bár a várad válogatott ily módon lényegesen megerősödött, biztosra vesszük Kolozsvár sikerét. Egyébként a kolozsvári csapat a ma esti gyorsvonattal utazik és utjára sok sportbarát kíséri.

Az Universitatea orsz. birkozó versenye.

Az Universitatea május 6-án rendezi országos birkozó versenyt Kolozsvár 1923. évi bajnokságáért a prefektúra dísztermében. A versenyre meghívást kaptak az aradi, temesvári, nagyvárad, szatmári, brassói, nagyszalontai, vulkáni és a kolozsvári sportegyesületek. A verseny magasnívója lesz. A birkozó verseny iránt széleskörű érdeklődés nyilvánul meg. Az előmérkőzések reggel 9 órakor kezdődnek és a döntő küzdelmek este 10 órakor érnek véget. A birkozó verseny 6 csoportban fog zajlani: Légsúly 54 kg. Pehelysúly 54—60 kg. Könnyűsúly 60—67 fél kg. Közép A. 67 és fél kg. Közép B. 75—82 kg. Nehézsúly 85-től feljebb.

A nagyvárad elmebetegek vendéglátója.

Nagyvárad tudósítónk jelenti: A nagyvárad elmebetegek házában a betegek helyzete a legutóbbi időben igen siralmasá vált. Teljesen le vannak rongyolódva és élelmezésük is nagyon szegényes. Ezért több nagyvárad tekintélyes kereskedő Márkus Bernát vezetése alatt akciót indított a szerencsétlen betegek érdekében. Márkus maga minden vasárnap megvendégeli az összes betegeket. A legutóbbi ilyen megvendégelésen résztvettek a sajtó kiküldöttjei is és meg is írták az esetet. Ez indította arra az elmebetegek háza igazgató-főorvosát, dr. Suciut, hogy betiltsa a megvendégeléseket. Miután azonban az állam által a betegek élelmezésére kiutalt pénz nem elegendő, Péter Julián prefektus személyesen intervenál Suciunál, hogy engedje meg a polgárok jótékonyágát,

gyenek folyva a londoni pénztárba. Világos tehát, hogy május 15-ike az utolsó terminus, ameddig érvényes sékeleket elfogadhatunk, mert máskülönbben nem volnánk abban a helyzetben, hogy a befolyt sékelek arányában küldhessük el delegátusainkat a kongresszusra.

Több mint egy hét van tehát hátra addig az ideig. Legyen ez a hét az ország minden helyén, ahol csak zsidók laknak, a legintenzívebb sékelmunkának szentelve. Ahol már eddigelő megfelelő eredményeket értek el, igyekezzenek az eredményt még teljesebbé tenni, ha pedig van hely, ahol a sékelmunkát még nem kezdték volna meg, legyenek minden erejükkel rajta, hogy a mulasztásokat ez alatt a hét alatt jóvátegyék.

A XIII. kongresszus döntő szerepet fog betölteni népünk legközelebbi jövőjében. Legyen gondunk rá, hogy országrészünk zsidósága méltó módon legyen képviselve ezen a sorsdöntő összejövetelen.

Péter Julián intervenciójának meg is volt az eredménye, Suciú a tilalmat visszavonta.

— **A bukaresti arzenál.** Bukarestből jelentik: Az arzenálnak a város centrumában való újrafelépítése ellen mozgalom indult, amelynek vezető egy bizottságot alakítottak és a sajtót is bevonattak az akcióba.

Meghalt a mezőtelegdi gyilkosság egyik tettese.

Nagyvárad tudósítónk jelenti: Tegnap a rabkórházban meghalt Rostás Sándor, a mezőtelegdi gyilkosság egyik tettese. Az ügyészség elrendelte a holttest felboncolását. A boncolásnál jelen volt dr. Sovrea államügyész is. A halál okául tüdőgyulladást állapítottak meg. A gyilkosság még egy gyanúsítottja, Ajtai József is a rabkórházban fekszik, állapota azonban kedvező. A vizsgálat lassan halad. A vizsgálóbíró még ma sem döntött a letartóztatottak ügyében. Valószínű, hogy néhányat közülük szabadlábra fognak helyezni. Itt említjük meg, hogy a megyei hatóságok, miután az utóbbi időben a megye területén erősen elszaporodott a gyilkosságok és a rablások száma és mivel ezek elkövetői többnyire kőboreigányok, erős intézkedésre készül a cigányok megrendszabályozására. A régi magyar törvény értelmében felszólítják őket, hogy záros határidőn belül telepedjenek le és kezdjenek állandó foglalkozást, mert különben a legszigorubb intézkedéseket fogantatásitják velük szemben.

Mulatozás közben meglópták.

Tegnap éjjel a Fellegvári-uton egy kocsmában nagyobb társaság mulatott. Éjfél felé betért oda Dukorin János erdőmunkás is, akit a társaság körül fogott és őt is mulatni hívták. Dukorin eleinte szabadkozott, de végül mégis leült a mulatók közé. A mulatság vége az lett, hogy a társaság összeverekedett és a kocsmárosnak kellett szétválasztania őket. Dukorint, aki sokat ivott, a lakására kísérték. Reggel Dukorin megdöbbenve vette észre, hogy a zsebéből három ezer lej, az aranyórája és a gyűrűje hiányzik. Feljelentést tett a rendőrségen, ahol Békás detektívet bízták meg a nyomozással.

* **Bürger-gyárak Tg.-Mures vegyészeti osztálya szállít minden mennyiségben terpentint és asványolajmentes carboneumot.**

* **Tapéták a legmodernbb és művészi kivitelben, bársony, selyem és legszebb mintákban kaphatók a Friedmann-féle könyvkereskedésben Kolozsvárt, Főter 26. Szobák és lakások tapétázását vállalom. Minták vételkötelezettség nélkül megtekinthetők.**

* **Elegáns tavaszi ruhákra legújabb divatu hímzések divatlap szerint gyönyörűen készülnek a „Mühimző szalonban” Str. Memorandului 15. (v. Unió-u.) Ugyanott plissirozás, gouvrirozás minden nagyságban.**

* **Székrekedés.** Korányi tanár, az országos igazságügyi orvosi tanács néhai elnöke, megállapította, hogy a **Ferenc József** keserűvíz gyors, biztos és enyhe, fájdalom nélkül ható természete haszajtó.

Közgazdaság

Az adóbecslési munkálatok. Május elsejével, mint már megírtuk, megkezdődtek az adóbecslési és kivetési munkálatok. A nyolc kolozsvári bizottság most állítja össze pontosan azokat a lakásokat, amelyeket a lakók megadóztatása céljából meg fog látogatni. A lakások és üzlethelyiségek bérértékét is meg fogják állapítani. Erre nézve az a szempont, hogy a meglévő bérszerződésekben kitüntetett bérszöveget kell alapul venni. Ha nincs szerződés, akkor más hasonló lakásokhoz vagy helyiségekhez való összehasonlítás útján kell a bérértéket megállapítani. Nem szabad azonban olyan béreket alapul venni, amiket az utóbbi időben kötött szerződésekben az abnormális viszonyok következtében szokatlanul magas összegekben állapítottak meg a szerződő felek. A pénzügyminisztériumnak nincs szándékában az épületek bérértékét illetően a házadót mesterségesen felfokozni s ezért utasította a becslobizottságokat, hogy megállapításaiknál az öt évre terjedő becslési ciklus közepéltal értékeket keressék. A hatóságok tudják, hogy a valutáris értékelődés körül méltányosan kell eljárni. Ezért, ha az eljárások alatt nagy összegű bérekre bukkannak, a jövedelemnek ama részét, mely a normális bért meghaladja, professzionális adóval fogják sújtani. Ez az eljárás főleg a butorozott lakásoknál és a berendezéssel és felszereléssel berendezett helyiségeknek nyerhetne alkalmazást. Az ipartelepek bérértékét nem állapítják meg, mert azoknak hozama a vállalatok jövedelmében be-foglaltatik. Nemcsak a szorosan vett gyárépületek adómentesek, hanem az ipartelepen levő tisztviselői és munkáslakások is. A vállalatoknak a gyártelepen kívül eső épületei — egyes különleges eseteket kivéve — adókötelesek.

A gabonapiac világhelyzete. Bécsből jelentik: Erős áremelkedést jelentettek az elmúlt héten Chicagoból; a kukoricánál 5 centes, a búzánál 3 1/2 centes, a rosnál 1 3/4 centes áremelkedést. Az emelkedés a többi piacokon is visszhangra talált, az angol malmok az amerikai hausse-tendenciát nagy vásárlásokkal támogatták. A hausse tulajdonképen oka ismeretlen, mert a hivatalos vetésjelentések szerint az Egyesült-Államokban a vetések állása április elején javult a decemberi állapothoz képest. Valószínűleg az amerikai spekulációt az befolyásolta, hogy Németország elérte a teljes beviteli paritást és egyre élénkebben vásárolja a kanadai és argentinai búzát. A vetés állásra még megemlítendő, hogy a vetés Németországban kedvezőbben áll, mint decemberben, búzánál 2-0, rosnál pedig 3-2 százalékkal. A jugoszláv és cseh piacokon semmi különös nem történt, eltekintve jelentéktlenebb áringadozásoktól. Az osztrák piacon a lisztáraknál élénk változás tapasztalható. Ugy a vétel, mint az eladás hetekig pangott, míg végre a múlt héten a lisztkereskedelemben erős élénkség állott be, ami még ma is tart. Mint minden tendenciaváltozásnak, ennek is áremelkedés lett a következménye, amely 200—450 koronáig terjed. A gabonaforgalom is megélenkült az utóbbi napokban, főleg roszban és búzában, a többi gabonát, a kukorica kivételével, elhanyagolják. Kukoricában élénk tranzitforgalom fejlődött.

A tölgyfabizottság Kolozsvárra érkezett. Megírtuk, hogy a kormány a tölgyfakészletek nagyobbarányú szabadá tétele előtt intézkedik, hogy a belföldi ellátás mindenképen biztosított és ebből a célból vizsgálóbizottságot küldtek Erdélybe és a kapcsolódó részekbe. A bizottság, amely a helyszínen látogatja meg a nagyobb tölgyfatelepeket,

Nagyvárad és Szatmár után ma Kolozsvárra érkezett. A délután folyamán az Erdélyrészi Faegyesület helyiségében megjelent Tacit, Gheorgescu és Cherciu ipartelügyelő. Dr. Böszörményi Sándor, a munkaadók szövetségének titkára, a bizottság elé terjesztette a tavaly július óta bejelentett tölgyfakészletekről szóló jelentést. Később megjelentek az értekezleten a fások közül is néhányan, akik az ügyre vonatkozó összes kérdéseket megbeszélték. Azok a faegyesületi tagok, akik többszöri felhívás ellenére sem jelentették be készleteiket, az exportkedvezményre való jogukat is elvesztették. A bizottság holnap ellátogat néhány fatelepre.

A védjegytörvény előkészítése. Megírtuk, hogy a védjegytörvény előkészítő bizottsága a tanácskozáskor bele akarja vonni a kapcsolódó részek kereskedelmi képviselőit. Ebből a célból a bizottság, amelynek dr. Cherchez az elnöke és, dr. Mircea egyetemi tanár és dr. Cezar Popescu ipari vezérigazgató a tagjai, felkérték Arad, Brassó, Kolozsvár és Csernovitz kereskedelmi kamaráit, hogy képviseltesék magukat a tanácskozáson. Dr. Kis Béla, aki a kolozsvári kamara képviselőjében jelent meg, ma visszaérkezett. Munkatársunk előtt elmondotta, hogy a védjegytörvény az 1890 illetve 1895-iki magyar védjegytörvény alapján készül. A tervezetet a bizottság felülvizsgálása és hozzászólása céljából el fogják küldeni az összes kereskedelmi kamaráknak és ipari testületeknek.

Az iparügyi kongresszust május 13-án nyitják meg. Bukarestből jelentik: Az iparügyi kongresszust, amelyet május közepére terveztek, tekintettel arra, hogy a kormány reprezentánsai ebben az időpontban a fővárosban vannak, 13-án, vasárnap fogják ünnepélyes keretek között megnyitni. Ezt megelőzőleg a kongresszus előkészítő bizottsága 14-én ülést tart, amelyen a tárgyszorozatot végleg megállapítják. A kapcsolódó területek gyáriparosai 17-én tartanak ülést.

Horvát fakonzorcium. Zágrábból jelentik: Az olasz kormánnyal tudvalevőleg a fiúmei kikötői forgalom szabályozását célzó tárgyalások vannak folyamatban és a Baross-kikötő kérdésében előreláthatólag már a közel jövőben megegyezés fog létrejönni. A fiúmei kikötő már tíz éve ugyiszólván el van zárva, ezért a jugoszláviai külkereskedelem azon van, hogy e kérdésben végre kompromisszumot üssön

nyélbe. Egy horvát faexportőrökből álló csoport konzorciumot alakított, amelyben a horvát érdekeltség 75 százalék, a fiúmei pedig 25 százalék erejéig részesedik a kibocsátandó részvényekből. A konzorcium elnökének egy olasz ember, alelnökének pedig Pavlovic horvát faexportőr van kiszemelve.

Földgáz Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyről jelentik: Bürger Albert, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöke Bukarestbe utazott, hogy a kormánytól megszerezze az engedélyt a földgáztelep ipari kiaknázására.

Román-osztrák petróleumvállalat. Bécsből jelentik: Legközelebb Román-Osztrák Petróleumtársaság elnevezéssel részvénytársaság alakul Bécsben. Az új társaság elsősorban Ausztria petróleumellátását tűzte céljául, de ezenkívül innen akarja a nyugati exportot a Dunán lebonyolítani. A részvénytársaság egy félmilliárd osztrák korona alaptőkével alakul.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Szombat d. u. 3-kor: Gyurkovics lányok. (Olcsó hely-árakkal. Sorozatszám 373.)
Szombat este 7-kor: Szevillai borbély. (B. Sándor Erzsébet kamaraénekesnő első föllépésével és Niculescu bucsuföllépésével. Bérletszünetben. Főlemelt hely-árakkal. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozat 374.)
Szombat este 10 1/2-kor: Az ur szőlleje. (Ujdonság, első-ször. Première helyárakkal. Sorozatszám 375.)
Vasárnap d. u. 3-kor: Bajader. (21-edszer. Rendes helyárakkal. Odette—Kolbay, Radjani—Réthely, Mariette—Somogyi, Napoleon—Berky, Fülöp—Leövey, Primpinette—Izso. Sorozatszám 376.)
Vasárnap este fél 8-kor: Liliom, egy csirkefogó élete és halála. (Dramai repriz, új szereposztással és új betanulással. Première helyárakkal. Première bérlet 49 szám. Sorozatszám 377.)
Vasárnap este fél 11-kor: Az Ur szőlleje. (Ujdonság 2-odszor, Rendes helyárakkal. Sorozatszám 378.)

A színházi iroda hírei.

Sándor Erzsébet és Niculescu föllépése. Ma este a Szevillai borbély Rozina szerepében kezdi meg Sándor Erzsébet néhány estére terjedő vendég-szereplését. Ugyancsak ez este keretében lesz a bucsuföllépése Niculescunak, a bukaresti operaház világhírű basszistájának. Az előadás kivételesen 7 órakor kezdődik.

Burián Károly a Magyar Színházban. Olyan művészi esemény lesz hétfőn este a Magyar Színházban, amely bizonyára nagy érdeklődést fog kiváltani. Sikerült a Magyar Színház igazgatójának Burián Károlyt, a világ legünnepeltebb tenoristáját megnyerni arra, hogy hétfőn este gazdag műsoru, hatalmas hangverseny keretében lépjen fel. A hétfői hangverseny-estén a művészt Guttmann Miklós fogja zongorán kísérni, aki önálló darabokban is be fog közönségünknek mutatkozni. A Burián hétfő esti föllépésére a jegyeket kivételesen már szombaton reggel 9 órakor kezdi főlemelt helyárak mellett árusítani a pénztár. A hangverseny teljes műsorát holnap fogjuk közölni.

Az Ur szőlleje — éjjel. Szenzációs premiere lesz szombaton éjjel fél 11 órai kezdettel. A párisi ideit évad legnagyobb sikerű ujdonsága. Az Ur szőlleje fog először színpadra kerülni. Vasárnap éjjel féltizenegy órai kezdettel megismétlik Az Ur szőlleje előadását.

Liliom. Érdekes repriz lesz vasárnap este fél 8 órakor a Magyar Színházban: Molnár Ferenc darabját, a Liliom, egy csirkefogó élete és halála

Füüdörvosi állást

vállal belgyógyászatban és nőgyógyászatban nagy jártassággal rendelkező orvos. Cím a kiadóhivatalban 5511

RÓTH cipész

CLUJ, Str. St. O. Iosif

voit Szépp-utca

Tordai üvegyárból megkezdtem az ugorkás és beföttes üveg szállítását

Főüzlet:
Cluj, Piața Unirii
13. sz.
Telefon 10-02

FISCHER

Fióküzlet:
Târgu-Mureș
Telefon
297

Tordai üvegyár vezérképviselőt és főlerakat

Rothmann Márton szabókezelők és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidaru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán keresztül.

cimű színjátéká reosztással elő Gyurkov után. Szombati életeképe, a Gy helyárakkal. V egyedik előadás Egyetem- Egyetem-mozgól érdekes filmjű Uránia-m kivételes szépsé legyöz (Minden Főszereplője Le Apolló-m tükus, rejtelmes lesz a bemutat

Eredeti gy- áruk!

kötött-

Óriási va- árukban,

Crème

Feke

Tábla

korcs- üveg

Péte

Cluj, P. M.

Legelőny

Telefon 494

gya

ha lev

o.o.

Meg nem

Na

avid, kötöt

Cluj,

...ből álló cso-
...helyben a hor-
...a fiemei pedig
...a kibocsátandó
...elnökének egy
...Pavlovic hor-

en. Marosvásár-
...marosvásárhelyi
...őke Bukarestbe
...szerezze az enga-
...ására.

mvállalat. Bécs-
...n-Oszták Petró-
...nyársaság alakul
...n Ausztria petró-
...ezenkívül innen
...nán lebonyolítani.
...ed osztrák korona

VÉSZET

nyok. (Olcsó hely-
...r. (B. Sándor Erzsé-
...ével és Niculescu
...ben. Főlemelt hely-
...nézőtérre vezető

e. (Ujdonság, elő-
...Sorozatszám 375.)

21-edszer. - Rendés
...Radjani-Réthely,
...Berky, Fülöp-
...roozatszám 376.)
...csirkefogó élete és
...repszatással és új
...árakkal. (Première
...377.)

...ölelje. (Ujdonság
...Sorozatszám 378.)

rei.
...u föllépése. Ma
...szerepében kezdi
...terjedő vendég-
...keretében lesz a
...akaresti operaház
...lás kivételosen 7

ar Színházban.
...ön este a Magyar
...y érdeklődést fog
...ház igazgatósa pá-
...nnepeltebb teno-
...tton este gazdag
...etében lépjen fel.
...ívészt Guttmann
...önálló darabok-
...tkozni. A Bu-án
...kivételosen már
...főlemelt helyárak
...ngverseny teljes

Szenzációs pre-
...orai kezdettel.
...kerü ujdonsága,
...ekerülni. Vasár-
...megismétlik. Az

vasárnap este
...: Molnár Ferenc
...élete és halála

S

) 2. sz.
...postásnak szóló.

cimű színjátékát fogják új betanulással és új sze-
repszatással előadni.

Gyurkovics lányok és a Bajadér — dél-
után. Szombaton délután 3 órakor Herczeg Ferenc
életképe, a Gyurkovics lányok kerül színre olcsó
helyárakkal. Vasárnap délután 3 órakor huszon-
egyedik előadása lesz a Bajadérnak.

Egyetem-mozgó: Szombaton és vasárnap az
Egyetem-mozgóban a Cigányszerelem meghatóan,
érdekes filmujdonság fog színrekerülni.

Uránia-mozgó: Szombaton és vasárnap egy
kivételes szépségű szenzáció, A szerelem mindent
legyőz (Minden poklon keresztül) kerül színre.
Főszereplője Lenkeffy Ica.

Apolló-mozgó: Szombaton és vasárnap misz-
tikus, rejtélyes filmtörténetnek, A spiritizmusnak
lesz a bemutatója.

Eredeti gyári árak! Eredeti gyári árak!

„HELIOS“
kötött-szövött árugyár lerakata
Cluj, Piața Unirii
(Főter) 7.

Óriási választék kötött és szövött
árugyárakban, harisnyák és keztükben!

Crème D'argent

Kipróbált ártalmatlan szer szeplő,
nyújtott, mindennemű bőrkárosítás ellen.
Néhány napi használat után teljes
eredményt ér el.

I nagy tégely ára 20 lei
Kapcsoló kizárólag a

Fekete drogueriában
Tg. Mures-M.-vásárhely

Táblaüveg, demyonok
korcsmai és mindennemű
üvegárak nagyraktára

Péter és Schwarcz
Cluj, P. M. Viteazul (Szechenyi-tér) 34
1518

Legelőnyösebb beszerzési forrás

Telefon 494 **150%** Telefon 494

gyarapodik vagyona,
ha levélben vagy személyesen
adja fel rendelmenyét. oo

Meg nem telelő árut visszaveszünk.
1291

Nagy Áruhaz
kötött, nürnbergi és papírkereskedés
Cluj, Piața Mihailu Viteazul

Feketeerdői üveg
és mindennemű
porcellánáru
legelőcsöbban

Telefon 586

Kerekes Ernő
áruházában vásárolhat
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 4.
Engross! 1484 **Endetail!**

Parókákat
és mindennemű hajmunkát, hajfestést,
kifogástalanul és jutányosan készít

Paula hölgyfodrász és manicursalon
Cluj, Szentegyház-utca 15. sz.
1487 Ugyanott babaklinika is van.

GARDI és TARSÁ
fényképészeti műtermei

Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
(v. Bartha Miklós-utca) 13

Fortrék,
gyermekfényképek,
nagyítások

Nagy mennyiségben érkezett:

Maister Lucius és Badische Anilinfabrik

Sósav
Kénsav
Szalmiákszesz
Ablaktapasz (git)
Firnisz
Tavotta
Olajok
Enyv
Kefearuk

valamint minden-
nemű festék- és
fűszeráru előnyös
árak mellett nagy-
ban és kicsinyben
kaphatók.

KALMAR

Árufu: galmi R.-T. Cluj str. Rog'n: Maria 42

Kötött, szövött és nürnbergi árak nagy-keres-
kedése Oradea-Mare - Nagyvárad, Nagypiac-tér 1352

Schönberger, Splitz & Co.

CSEPELI FEHÉR ÉS TÜRKIZ ZOMANCOZOTT
LEMEZEDÉNYEKET

prima kivitelben, jól sortírozva prompt
szállít nagyváradí raktárról
vagy csepeli gyárból

FERROCOMERCIALA S. A. ROMANA FIÓKIA
TELEFON 14-92

NAGYVÁRAD, NAGYPIAC-TÉR 11 A

TÁVIRATI CIM: FERRUM, NAGYVÁRAD

Központ Bucuresti, Str. Lutherana No. 22.

Gyártás alatt: Eladási iroda: TEMESVÁR, Gyártás alatt:
nehéz Pax és félnehéz Szentgyörgy-tér 3 sz. nehéz Pax és félnehéz
Globus edények Telefon 19-76 Globus edények

Weiss Manfréd Acél és Fémművei RT. B.-pest-Csepel romániai egységársítása

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET
Lloyd 1479
Barok, csillag és virágszólással
valamint adott rajzok után
művészi kivitelben készít
HUNWALD, üvegszolda és tükörgyára
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Vlahuta (v. Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tükröket újra fonsoroz o o o

Épületüvegezés
képkeretezés,
kávéházi, vendéglői, ház-
tartási cikkek, demionok,
táblatüveg, lámpaárak és
porcellánedényekből leg-
előcsöb beszerzési forrás

Ausländer Rudolfnál
Cluj-Kolozsvár (v. Ferenc
József-ut) Calea Reg. Fer-
dinand 37. szám alatt, az
„Uránia“-palota mellett.
Engross! Endetail!

Palma
Kaucsuktalp és kaucsuksarok
tartósabb a le több kornél!

ARTES
szövőművészeti műhely, Cluj
Strada Regala (Majális-u.) 33.
Készíti a legkényesebb igényeket is kielégítő
perzsa és szmyrna szőnyeget
Vállalja az összes keleti technikájú szőnyegek
szakszerű javítását. 1540

FRATI FRÄNKEL TESTV. 1395
Kézműáru nagykereskedése
Cluj, Piața Mihai Viteazul
(volt Széchenyi-tér) 14. sz.
Engros eladás!

Exportját és importját
Románia, Magyarország,
Ausztria és Németország
között határidővel és legolcsóbb fix
díjtételek mellett csak
Deutsch Testvérek
nemzetközi szállítási vál-
lalata tudja lebonyolítani.
Központ: Cluj, Piața Unirei 26.
HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 27 Buda-
pest, VII., Rákóczi-ut 6., VII. Dohány-utca 3.
Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-
utca 61. Arad, Simonyi-utca 13. Orsova, Duna-
part. Szolnok Madách-utca 1. Expoziturák:
Bruck, Hegyeshalom, Osmon, Biharkeresztes,
Békéscsaba, Curtici, Kőtegyán, Biharpuszki.
Fuvarlevél felülvizsgáló iroda
Speciális dunai forgalom!

MAROSVÁSÁRHELY
legelőkelőbb és legolcsóbb
bevásárlási forrásai
LANCZET M. FIAI
FÜSZER, VAS, RÖVID-
ÁRU. Sürgőncim: LAN-
CZET. Telefon interur-
ban 511. Tg.-Mures. 1445
Engros

Lang & Comp. termény, liszt,
gabona, uj és
használt zsákok vétele és eladása. Zsákkölcson-
zés! Tg.-Mures-Marosvásárhely. Telefon 289.
DEUTSCH & BRAUN
textiláru
nagykereskedés

Targu-Mures, Piața Reg. Ferdinand
(Fötér) 52. Telefon 273
SZÜCS DEZSŐ
„CSILLAG” ÁRUHÁZA
Targu-Mures—Marosvásárhely. Női
és férfi divatáruban a legolcsóbb!

ROSENZWEIG ANTAL
héber és rituális könyvkeres-
kedése nagyban és kicsinyben
Piața M. Viteazul 38 **CLUJ** Széchenyi-tér 38
(Saját ház) 1499
ספרים של חיים מוונות תפילין
עפרות ציצית אונד קאפלאך
Raktáromban állandóan kaphatók mindennemű
zsidóvállalású imakönyvek u. m. magyar és német
fordítású díszkötésű imakönyvek, menyasszonyi
ajándékok, „Mirjam” Jahrzeitblák 50 évre ki-
számítva, valamint selyem és gyapjú Tuleszek.

N. é. hölgyközönség figyelmébe ajánlom ujon-
nan fényesen átalakított női
Kalapszalómat
Párisi modellek megérkeztek. Átalakításokat ho-
zott kelméből is jutányosan vállalunk. Gyász-
kalapok 3 óra alatt készülnek
Moskovits Rózsika
(Aubon Marche)
Cluj, Str. Memorandului
(v. Unió-utca) 9. 1427
Masamod cikkek gyári
árban 00

Raglán
esőköpeny, öltöny
Neumann M.
1502 cégnél Cluj, Fötér

Mégis csak legjobb a
„RASOL IDEAL”
késnélküli borotváló por, amely az ország
legrégibb gyártmánya.
Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi
a legerősebb) 1/4 és 1/2 kg.-os szép kivitelű
csomagolásban. 1481
5 kg. vétel franco-franco lei 130.—, kisebb
mennyiségben lei 26.— kg.-kint. Hozzá-
való csontkés darabonként lei 17 és 25
Óvakodjunk az ártalmas összetevőkből ösz-
szeállított utáztatóktól. Csak az „Ideal”
felírású a valódi, melynek jóságáért felelős-
séget vállalok.
Reszling József fodrász
Cluj, C. R. Ferd. 30. (a nagy vashid mellett).

Főelárusítóhelyek:
Glanczmann Adolf
illatszertár
Sighetul Maramures
Jungreis Miksa
Bucaresti
str. 13 Septembrie 54
Rosenzweig Jakab
illatszertár
Dej
Max Sporn
Cernauti
Piața Dacia 8
valamint minden drogériában kapható.

Librăria „Safrut” ספרים האנדרלונג
CLUJ, Str. St. O. Iosif Nr. 1.
L. 600.—
350.—
500.—
150.—
160.—
50.—
30.—
30.—

! איך אונד פערצייע ערהאלטען דאסעסן דאכטאט!
קיפע אללערליי אלטע ספרים
צו זעהן דאזע פרייע.
Marosvásárhely

Sürgőncim,
BŐRISZMŰGYÁS
TELEFON:
INTERURBAN. 6.

**BŐRÁRUIPARI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
•SATMÁR•
NAGYROMÁNIA ELSŐ ÉS
LEGNAGYOBB BŐRISZMŰ,
BŐRÖND ÉS TÁSKA ÁRU-
GYÁRA.

Coloniale Kereskedelmi R.-T. Ajánlja: Fűszer, gyarmatáru, export-importi
cikkei! A Temesvári Műmalom Concernhez
tartozó összes malmok lisztjeinek fólerakata

Szombat,
CH
★R
ARGE
TINIA
Ver
Ang
Ke
Sárgó
Telefon 81.
Mindennemű
és szétszedett
készít és szá
Sajovics
Cluj, Strada
Réz
és g
CLUJ
Szőrm
nyegek
DÉRI
SZÜCS
Erke
elsőrendű
Zo

CHARGEURS ★ REUNIS ★

Legnagyobb francia Délamerikai vonal

Vezérképviselet Nagyrománia részére
ADOLF SALOMON FIA

Bucuresti, Str. Paris 14

Hajóra szállás

Hamburg, Havre és Bordeaux-ban

Kitűnő kiszolgálás, nagy kényelem, elsőrangú ellátás,
gyors utazás, külön kajitók. 1542

Vermorel—Peronospora-fecskendők! Angol rézgálic 99%

Kerek rézlapok pálinalózdüst készítéséhez

I. NACHT

Telefon 6-53
Sürgőny cím: Metalnacht. Cluj, Piata Cuza Voda 12

Autóautóokra minden méretben kaphatók

Emil Blaga

autóraktárában Cluj

Kívánatra árjegyzékkel szolgál

Telefon 51. **Ládagyár** Fiókület: Egeres
Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és szétszedett részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1361
Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernauji (volt Kajántói-ut) 1 szám

Irodaberendezések

Kopenetz gépjármű asztalosműhelyében olcsón szerelhetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

Rézműves, rézöntő
és gépjavító műhely
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

! Olcsó bevásárlási forrás! Textil, kötött és rövid áru háza
Feuerstein J. Cluj, str. Regina Maria 12. 1466

Szőrme és szőnyeg molykár elleni megóvását és szőnyegek vacuum cleanerrel való portalanítását vállalja

DÉRI LAJOS
szücsmeister

Cluj, str. Memorandumulni 3. (Unió-utca)
Telefonszám 12-12

Nyomdák Dobozgyárak Könyvkötészetek figyelmébe!

Képviselek

Typograph G. m. b. H. Berlin:

Universaal „B” típusú szedőgépek és alkatrészek

Frankenthal Schnellpressenfabrik, Frankenthal:

kő és könyvnyomdagepek, körforgó (rotáció) gépek

Heidelberger Schnellpressenfabrik, Heidelberg:

automatikus kiszolgálású tégely gyorsajtók

Chr. Mansfeld, Leipzig:

könyvkötészeti és cartonage gépek

Klinghardt-ische Schriftgießerei u. Messingfintent-

fabrik, Leipzig: cím és kenyérintás, rézleniák.

Szállítunk raktárról:

a legkiválóbb minőségű festéket, hengermasszát,

füstődrótot és a nyomdaiparban használt

összes anyagokat.

Technica R.-T.

Tg.-Mureş

Sürgőny cím: Technica. - Telefon 3-36

DIANA FÜRDŐ

GŐZ- és KÁD 1928

valamint kénes,

sós és fenyő-

kivonatos

gyógyfürdők

Orvosi ellenőrzés

Vízgyógyászati kezelés

Eladó birtok

Lugerdru községben (Solnoc-Dabau) vasútállomástól 8 km. távolságra, mely áll:

2 kerttel, melyből 3 hold 800 négyzetöl tartással, rajta jókarban levő uri ház, nyárkonyha, istálló, csűr és egyéb gazdasági felszerelés,

38 hold külső ingatlan, melyből 20 hold szántó, megművelve és havetve részben löherével, szőlővel, úszó és tavaszi búzával. Ugy a helység, mint ezen 20 hold szántó elterül a község belterületén, direkt a megyei út mellett. A többi ingatlanból 8 hold elsőrendű kaszáló és 10 hold legelő. A birtok parcellázásra is alkalmas és teljesen kiszajátítás mentes.

Ajánlatokat kérek A. H. Lugerdru, p. u. Iclodul-Mare

Engros

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Endetall

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárak bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1853

Érkezett nagy tétel

elsőrendű

Zománcozott lemezedény

Raktárról szállít csak viszonteladókna

SCHIEB

műszaki kereskedés
CLUJ

APPROHIRTETÉSEK

Approhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1.50 lei. Vasnapi díj betűvel szedett szavak 2.50 lei. Legkisebb approhirdetés díja - 10 szög - 15 lei. Jelzés hirdetésre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Suche zu meine fünf Jährige Tochter ein Deutsches Mädchen-welche auch in die heilslichen arbeiten beibilt. Adresse „Corvina“ papierhandlung Piata Unirii No. 17. 5539

Egy jóra való zsidó asszony vagy leány június 1-re szakácsnénak felvétetik, aki a háztartásban is segédkezik. Értekezni a „Cosmos“ drogeriában Cluj, str. Iuliu Maniu 8. 5527

Minden tekintetben megbízható, 40 éves, jó megjelenésű, óvadékképes, irodai jártassággal bíró egyén gyermekeinek taníttatása céljából megfelelő bizalmi állást keres városban, bárminő nagyobb cégnél fizetésért és lakásért, szombat feltétlen megtartásával. Ajánlatok Fesztinger, Mócs (Kolozmegye) kéretnek. 5526

Fürdőhelyen jó forgalmu bevezetett ort. kóser vendéglő teljes felszereléssel nyári szezonra bérbe adó. Értekezhetni Weisz Fulóppal Marosújvár. 5520

Angol és francia varrónő 10 évi praxissal, perfektül varrni tudó ajánlkozik uriházakhoz. Cím: Calea Traian (v. Árpád-ut) 32. Telegdy urnál. 5521

Borbereki fürdőhelyen **אורח** vendéglőt nyitok. Kleinne

אורח
Libazsir
házilag tisztán kezelve kapható
Nagyváradon
Körös-utca 68, ajtó 6
5516

Cojocna (Kolozs) sósgyógyfürdőn
Korona-szálloda
szabadkészből bérbeadó,
esetleg örökáron eladó. (Kóser vendéglőnek is alkalmas.)
Értekezni Singernél Cojocna, telefon: 5

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: börenyvet, csontenyvet, csontzsirt, műtrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz és vizes húsleves, nyers és olvasztott faggyut

GOWAG

KÖZKERESETI TÁRSASÁG
Goldstein, Wald és Glasner Cluj
STR. VLADIMIRESCU
(V. MIKES KELEMEN UCCA) 17. SZÁM ALATT
TELEFON 519

Gőz-, gáz-, vízvezeték- és csatornázási berendezések valamint műszaki cikkek állandó nagy raktára.
Complete fürdőszobaberendezések jutányosan kaphatók

Izrael Dezső szücsmester

Megérkeztek a legutolsó divatu szőrmeárak. Szőrme és molgkár elleni védőintézet. Javítások és átalakítások a legújanyosabb árban pontosan készülnek

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 45

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid-, nürnbergi-, díszmü- és játékaru nagykereskedése
NUSSBAUM TESTVÉREK
TG.-MUREŞ MAROSVÁSÁRHELY
Telefon interurban 200
Eladás csak viszonteladónak!

ROTTMANN KÁROLY ÉS TÁRSAI R.-T.

TIMIŞOARA-TEMESVÁR KIRÁLYI UDVARI SZÁLLITÓK
GYÜMÖLCSPÁLNKA TERMELES BORNAGYKERESKEDÉS, SZESZSZABADRAKTÁR SZESZDENATURÁLÓTELEP. 1864
RUM ÉS LIKÓRGYÁR COGNAC FŐZDE

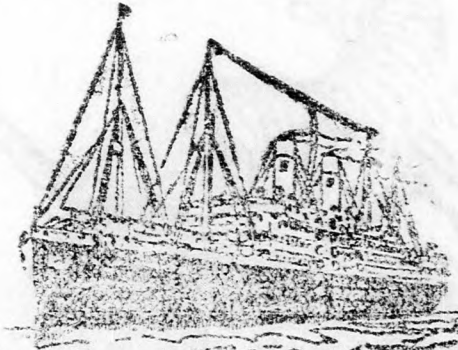
BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

M. Embiricos & Co.

Bucureşti, Strada Paris 1, Constanţa direkt New-York

Állandó félhavi hajójáratok a legnagyobb tengerentuli luxusgőzösdökkel, melyek Constanţa kikötőből indulnak

„King Alexander“
„Megali Hellas“

„Constantinople“
„Themistokles“

Átszállás és vesztegár nélkül Az utazás tartama 16 nap

Hajófóttánk 56 saját hajóból áll Az utazás tartama 16 nap

Értesítés:
Érdeklődésnek, akik Amerikába utazni óhátának tudatjuk, hogy 1923 június 22-én kezdődik meg az utazások iktatását az egyedül amerikai vízum elnyerésére. E célból szükséges minden érdeklődőnek Bukarestbe való utazással információk beszerzése végett 160 veszténi, hanem forduljanak teljes bizalommal iradánkhoz, beküldve a vízumbor szükséges következő okmányokat: Utazási, születési, erkölcsi bizonyítványt, házasságlevelét, az amerikai szökönök meghívását és 4 aláírt fényképet. Ezek alapján megszeresszük a szükséges iktatózást a vízum megadásának napjával a sorrend esetleg elvesztésének elkerülésére.

King Alexander luxusgőz Constanţa kikötőbe érkezik június 2-án és az új quota terhőre induló első szállímannyal közvetlenül New-Yorkba június hó 4-én indul. Pontos, lelkiismeretes és érdeklődőkkel felvilágosításokkal és prospektussal készséggel szolgálunk.

M. EMBIRICOS & CO., Bucureşti, Strada Paris No. 1.